Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 197 (15820) | 1981 оной августын 27, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

АРГА БОЛОМЖОНУУДАА БУЛТЫЕНЬ АШАГЛАХА

Буряад оронойнмнай богонихон зунай һүүлшын үдэрнүүд үнгэржэ, намарай шэнжэ үзэгдэбэ. Тиигэбэшье республикымнай ажахынуудта тэжээл бэлэдхэлгэ түлэг үргэлжэлһөөр. Энэ зундэ ган гасуурһаа боложо, олонхи колхоз, совхознуудта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ оройтожо ороо һэн. Хабарай хойшолон—ниитын малда бэлэдхэгдэхэ тэжээлэй хэмжээншье абтаагүй байһаар. Байгша оной августын 24-нэй үдэрэй байдал шэнжэлхэдэ, республикын колхоз, совхознууд болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудта ...тонно үбһэн бэлэдхэгдэһэн байна, энэнь түсэбөөр ...даһанай 28 процент болоно. Сенаж дараха түсэб 63 процент дүүргэгдэжэ, хамта дээрээ 110.562 тоннодо хүрэбэ. Силос нёдондонойхиһоо нэгэ бага ехээр бэлэдхэгдэһэн байна, 172.148 тонно болоо, энэнь республикын мал ажалай ... тэжээл хэрэглэмжын багахан лэ хубинь болохо бшуу. ...ой витаминтай гурил татадаг агрегадууд республикымнай колхоз, совхоз бүхэндэ шахуу тодхогдонхой, һүүлэй ...нүүдтэ иимэ түхеэрэлгэнүүд олошороо, тиигэбэшье энэ ...үүдэй байдалаар ногооной гурил татаха түсэб 42 процент дүүргэгдэжэ, хамта дээрээ 16 мянган тонно болоо. Витаминтай гурил татахаар тодхогдоһон 163 агрегадай 134-иинь ...гдэнэ, олонхинь бүхы шадалаараа ашаглагдана гэжэ элирээ. Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоздо иимэ агрегадай жэлдээ 600 тонно гурил татаха ... олонхи агрегадууд тон хамгалтагүйгөөр хүдэлгэгдэнэ. ...ын малай тэжээлдэ набһа намаа нилээд ехэ нэмэри болоо аад, тэжээлэй энэ зүйл бэлэдхэхэ түсэб оройдоо 72 процент болоо. Гадна энэ тэжээл бэлэдхээд, хатааха, хадагалха гуримые эбдэһэн ушарнууд Улаан-Үдын, Сэлэнгын болон бусад районуудай ажахынуудта үзэгдэнэ.

Зарим ажахынуудта ногооной ургасые, нарата һайхан үдэрнүүдые хүлеэһээр байтаань, хюрууша унажа, намарай хүйтэн, унжагайрһан хура бороо эхилшэнэ. Иимэ ушарта тэжээл бэлэдхэлгын ябасые али болохо шалтагаанаар удаарууха ... тэсэшэгүй. Олон жэлдэ ган гасуурай бэрхэшээлнүүд... боложо, холын хизаар нютагуудаар һолоомо бэдэрдэг ...шатай болоһон хүтэлбэрилэгшэд өөрынгөө ажахын харьяата нуга сабшалан, газар дайда дээрэ ургаһан бүхы ургаса ...ахын түлөө нютагай бүхы хүн зоной хүсэ шадалые элсүүлэн, түрэл ажахыдаа туһа хүргэхэ эрмэлзэлыень дэгжээхэ ...түйнь харамтай.

Район бүхэндэ үүсхэл гаргаһан ажахынуудай, нютагай ...нүүдэй эдэбхи зориг дэмжэхэ, хүдөөгэй бүхы ажалшадые элсүүлхэ ажал хүдэлмэри һүүлэй үдэрнүүдтэ эли бодо ...ууллаа гэжэ хэлэлтэй. Ахын районой колхозууд мүнөө жэл ...үбһэ хуряалгаяа унжагайрууллаа. Һүүлэй үдэр болотор Прибайкалиин ажахынууд сенаж даража эхилээгүй байгаа. Хори-Шэбэрэй, Зэдын районуудта тэжээл бэлэдхэлгэ нозог ...бшоор унгэринэ, эли бодо ургалта, эрид хубиралта үгы ...һаар. Загарайн, Түнхэнэй, Сэлэнгын, Хяагтын районуудта ...үлшын табан үдэртэ урда тээхи табан үдэрһөө тэжээл багашье ехээр бэлэдгдээгүй. Һүүлэй үдэрнүүдтэ зарим ажахынуудта тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадагшадай тоо үсөөрөө. Пенсионернууд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, алба хаагшад, һурагшад, студентнэр—бултадаа тэжээл бэлэдхэлдэ хабаадаха уялгатай.

Эртэнһээ техникэ, зэмсэгээ бэлдэһэн, хүдэлмэриин түсэб ...һан, шадамар бэрхэ, дүршэлтэй хүнүүдһээ бүридүүлэгдэһэн звено болон бригаданууд үдэр бүриингөө даабари ...үлэн дүүргэнэ гэжэ бодото байдалай олон тоото жэшээнүүд баримтална. Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо сенаж болон силос дараха 35 хүнһөө бүридүүлэгдэһэн бригада августын 9-һөө ажаллажа эхилһэн юм. Түс бригадые колхозой агроном-мелиоратор Владимир Цыренович Сампилов хүтэлбэрилдэг. Трактористнар, комбайнернууд, ябталагшад, жолоошод — өөр өөрын түсхай даабари зорилготой, бултадаа эбтэй эетэйгээр ажаллажа, 5 үдэрэй туршада 780 тонно сенаж Үдэнгын һүнэй фермын ...гдэ дараад, һүүлшын долоон үдэрэй туршада Дэдэ-...оогэй МТФ-гэй дэргэдэ 2 мянган тонно силос дараба. Үдэр бүхэндэ 250—300 тонно шэмэтэ ногоо даража, колхозой хүтэлбэритэй баталһан хэлсээгээ саг болзортонь дүүргэхэ ...тэ колхоз соогоо мэдээжэ комбайнернууд Владимир ...игатов, Баатар Батуев, Борис Бубеев, жолоошод Доржо ...имванов, Гавриил Чебунин болон бусад ехэхэн хубитаяа ...уулна.

—Сагай ямаршье уларилда ажалаа тогтоонгүй ябуулдаг нүхэдэй колхозой һаалиин үнеэдые шэмэтэ тэжээлээр бүрин ...эр хангаха хүсэлэнтэй. Һаяын үдэрнүүдтэ түс бригада ...шарай фермэдэ—3 мянган тонно. Баян-Булагта—4,5 мянган тонно силос дараха юм,—гэжэ түс колхозой парткомой секретарь В. Н. Цыденов нүхэр Сампиловай бригадые магтаа һэн.

Түс колхоздо шефүүдэй ёһоор, туһа үзүүлхэеэ ерэһэн хүнүүд өөрынгөө шадалай зэргээр, мэргэжэл, дүршэлэйнгөө ...ээр ажалладаг. «Госкомсельхозтехникын» Сэлэнгын районой нэгэдэлэй арбан механизаторнуудай дунда тракторист П. Г. Гаврилюк даалгаһан ажалдаа тон харюусалгатайгаар хандажа, эндэхи колхозникуудай талархал хүндэдэ хүртэһэн болонхой.

Гэхэтэй хамта ажал хүдэлмэреэ саг болзортонь дүүргэдэг байбашье, энэ механизаторнууд хэһэээрээ сэдьхэлээ ханаагүй. Юундэб гэхэдэ, олонхи ушарта силос болгогдон дахижа байгаа ногоондо шанаржуулха элдэб бодосууд нэмэгдээгүй, түсхай түхеэрэлгэшье, онол шадабаришье үгы ...элирэгдээ. Энэ ушарта колхозой зоотехническэ албан ...тай. Иимэ дутагдалнууд ганса эндэ бэшэ, харин бусадшье ажахынуудта ушарна. Карбамид нэмэлтэ бодосой бии байбал Захааминай, Яруунын, Кабанскын ажахынууд тэрэниие ...гүй, силос даража үргэлжэлһөөр.

Мүнөө намарай ольбоной ерэжэ байгаа сагта силос болгохо ургасаа сентябриин 1 болотор хадажа, бүхыдэнь дараха ...иго табигдана. Тэжээлэй хоморто зарим ажахынуудта ...ай тэжээхэ холимог силос дараха дүршэл олдонхой. Харгана малталгын үедэ үлүү ургасыень малда эдюулхээр һолоомо, халаахай, шаралжа, мэхиинэтэй холижо хадагалха арга бии. Хүшэр хүндэ нёдондо жэлдэ Бэшүүрэй ажахынуудта ...гдэһэн энэ онол арга ашаглахада болоно.

Ниитын мал һүрэг, мүн хубиин малые тэжээлээр хангаха түлөө мүнөөшье ойн соорхой, жалга сооһуур, һубаг хабшуудай, харгынуудай захадахи ногоо сабшажа абаха, ...һо, набша намаа суглуулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха ёһотой.

Тарян хуряалгын эхилхэтэй хамта бүхы полинууд дээрэһээ һолоомо, мэхиинэ суглуулжа, түсхайгаар түхеэрэгдэһэн транспортда ашажа, фермэ, гүүртэ, отаранuудта хүргэхэ шухала.

Урда жэлнүүдтэл адли нарһанай шэлбүүһэн, эдеэ хоолой ...нууд, шубуунай аргал—эдэ бүгэдэ малай тэжээлдэ ...ой нэмэри болохо, тиимэһээ хото хүдөөгэй ажалшад ... тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэй хабаадаха зэргэтэй.

Иигэжэ, бүгэдэ арадай хабаадалгатайгаар бэлэдхэһэн тэжээлэй нөөсые тон гамтайгаар малдаа эдюулжэ, ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө бүхы суглуулһан тэжээлээ буйлуулжа, шанаржуулжа үгэхэ эрилтэ табигдана. Ушар тиимэһээ ...н буйлуулдаг, шанаржуулдаг түхеэрэлгэнүүдээ эртээнһээ ...бэлэдхэхэ шухала. Үбэлжэлгын эхилхэдэ тэжээл буйлуулха ...479 түхеэрэлгэнүүд хүдэлгэгдэхэ ёһотой болоно бшуу.

Партиин XXVI съезд мал ажалые хүдөөдэхи габшагай ... гэжэ нэрлээ һэн. Энэ тобшололыень совет хүн бүхэн ...өөнгөө тон дүтын хэрэг шэнгеэр һанажа, хубитаяа оруулхые оролдоно, юундэб гэхэдэ, хүн бүхэнэй эдэбхитэй хабаадалгаар партиин хараалһан эдеэ хоолой программын бэелүүлэгдэхэ дулдыдана. Тиимэһээ олониитын энэ эрмэлзэл оролдолгые дэмжэжэ, зүб тээшэнь шэглүүлхэ, бүгэдэ ниитын өмсөөлэ түйлаха гээшэ партийна организацинуудай, совет, профсоюзай, комсомолой эмхинүүдэй, ажахы бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй болон мэргэжэлтэдэй уялга мүн болоно.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫЕ, ТАРЯА ХУРЯАЛГЫЕ
НЭГЭ ЖЭГДЭЭР, ЭРШЭТЭЙГЭЭР ЯБУУЛАЯ!

ШЭМЭТЭ ТЭЖЭЭЛ НӨӨСЭЛЭГДЭНЭ

КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй Хандалгада манай совхозой хүдэлмэрилэгшэд жэшээтэ ажалаараа харюусана. Түсхайлбал, Василий Памаевич Ринчиновэй, Шарлуу Цыренович Цыреновэй даадаг оньһожоруулагдамал звенонууд шэмэтэ тэжээл болохо сенажые дүрбэн үдэрэй туршада даража дүүргэбэ. Тэдэнэр бүхыдөө 1100 тонно энэ үнэтэ тэжээл дараһан байна. Эдэ звенонууд түсэбтэ даабарияа хараалһан болзорһоо хоёр үдэрөөр эртэ дүүргэжэ, социалис мүрысөөнэй дүнгөөр мүнгэн шанда хүртэбэ.

Энэ жэлдэ сенаж нөөсэлэлгэдэ үбһэшэдэй звенонуудые хабаадуулаагүйбди. Жэшээлхэдэ, нэгэдэхи отделенидэ шэмэтэ тэжээл даралгада совхозой мэргэжэлтэд, хоёрдохи отделенидэ—пенсионернууд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, һургуулиин һурагшад олоороо хабаадаа.

Сенаж нөөсэлжэ дүүргэмсээрээ силос даража эхилээбди. Хэрбээ урда жэлнүүдтэ гансал түбэй һү һаалиин фермэдэ силос даралдаг байгаа һаа, харин байгша ондо хоёр отделенинүүдтэ 1000 тонно силос нөөсэлбэбди.

Отделенинүүдые эрхилэгшэд Сэнжи Гончикович Болеев, Николай Цыреторович Доноев гэгшэд энэ хэрэгые ехэ эмхитэйгээр үнгэргөө.

П. СОКТОЕВ,
Захааминай районой СССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ совхозой директор.

ЭМХИТЭЙ, ГУРИМТАЙГААР

Үбһэ бэлэдхэлгээ «Улаан-Аха» колхоз эртэ эхилээ һэн. Түрүүшын үдэрнүүдтэ нуга талаянуудай, ой модоной соорхойнуудай ногоон сабшагдаа, бургааһа, намаа набша суглуулжа хатааха хүдэлмэри хэгдээ һэн.

Мүнөө Баруун-Голдо 170 хүнтэй 4 звено үбһэ тэжээл бэлэдхэнэ. Ш. Л. Гомбоевой, С. Д. Урбаевай даадаг үбһэшэд эмхи гурим һайнтайгаар хүдэлнэ.

Шулуутын ургаса һаһала һайн. Тэндэ хүдэлһэн лутовод Даша Забадеевич Урбаев бүхэли зундаа сабшалангаа һайнаар уһалжа, колхоз соогоо эгээл үндэр ургаса абажа байна. Дайнай инвалид хэжэ байһан ажалдаа айхабтар харюусалгатайгаар хандадаг байха юм.

Үрьёлогой сабшалан дээрэ ажал тон урагшатай ябуулагдана. Эндэ 4 хүнһөө бүридэһэн коммунистнуудай звено жэшээ абахаар ажаллана. Дайнай ба ажалай ветеран Л. С. Добшонов косилкаар үбһэ сабшахадаа тон шадамар, доогуур хиргана. Н. Д. Тагланов, В. Ж. Булаев гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ.

Д. ДУГАРОВ.
Ахын район.

БУХЫ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛЭНХЭЙ

Һүүлэй жэлнүүдэй ган гасуурай бэрхэшээлһээ тобшолол хэһэн Хорнин совхозой хүдэлмэришэд тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ эмхитэйгээр ябуулна. Хабарһаа зунай халалтар гандуу байһанһаа уламжалан, сабшалангай ногооной муугаар ургаашье һаань, совхоздо үбһэшэдэй долоон звено байгуулагдаа һэн. Эдэнэй гурбаниинь Дамбуев, Гуруев, Дашабалданов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонууд Аалаһай отделенидэ ажаллана. Үбһэшэд абаһаар уһанда абтаха, дошо болдогтой бартаг участогай ногоо гар хажуураар сабшажа суглуулаа юм. Жэшээлбэл, гар хажуураар Ю. Бадмаев, Ч.-Д. Митыпов, Ц.-Д. Доржиев, С. Батуев гэгшэд үдэр бури нормосо холо үлүүлэн дүүргэлэг байна.

Улаан-Олоной отделенидэ гурбан звено үбһэ хуряана. Эдэнэй нэгые дүршэлтэй луговод Галихмат Булатович Булатов хүтэлбэрилнэ. Түс звеногой үбһэшэд мүн лэ гар хажуураар үбһэ сабшана. Нүгөөдэ хоёр звеное Гур Очирович Очиров, Бато-Цырен Доржиев гэгшэд ударидана. Эдэнэр мүнөө һаһала ехэ үбһэ суглуулжа һурилэнхэй.

Һүүлэй мэдээгээр, совхозой үбһэшэд 612 гектар сабшалангһаа хамтадаа 318 тонно үбһэ сабшажа һурилөөд байнхай. Совхоз энэ жэлдэ өөһэдынгөө сабшалангһаа хүсэд хүрэхөөр үбһэ суглуулжа абахагүй. Ушарынь халаа эндэ ногооной ургаса урдынхиһаа нилээд бага ха юм. Байгша ондо түс совхоз бүхылөө 24 мянган центнер үбһэ сомохо түсэбтэй. Мүнөө уридшалан багсаамжалхада, бүхы сабшалангһаань юһэн мянган центнерһээ ехэ бэшэ тэжээл абтахаар хараалагдана. Тиимэһээ бүхы нөөсэнүүдые, арга боломжо хэрэглэгдэхэ болоно. Поли дээрэ ургаһаа бүхыдэнь силос болгохоор шиидэнхэй. Совхозой АВМ агрегадта мүнөө 17 тонно гурил гаргагданхай. Ажахын хүдэлмэрилэгшэд набша намаа горитойгоор бэлэдхэнэ. Һүүлэй дүнгөөр 58 тонно иимэ тэжээл нөөсэлэгдэнхэй.

Н. БАЛЬЖИНИМАЕВА.

УЛААН ТУГААР ШАГНАГДАБА

РСФСР-эй Госкомиздадай коллегиин болон соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай тогтоолоор байгша оной хоёрдохи кварталай дүнгөөр Хэблэлэй, полиграфиин болон номой худалдаа наймаанай талаар Буряадай АССР-эй гүрэнэй комитедэй республиканска типографиин коллективтэ дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шан уржадэр барюулагдаба.

Энэ баяр ёһололдо зорюулагдаһан суглаан дээрэ типографиин хүдэлмэрилэгшэдые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **А. С. Берещинов** үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, энэ үндэр шагнал барюулба.

Манай республикада ном, газетэ хэблэн гаргагшад энэ үндэр шагналда хүртэхын түлөө үнинэй оролдодог, социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Нёдондо Бүхэроссиин социалис мүрысөөнэй IV кварталай дүнгүүдээр түс коллектив 2-дохи һуури эзэлээ, харин байгша оной 1-дэхи кварталда 3-дахи һуурида гараһан байгаа. Зүгөөр мүнөө республикымнай типографиинхид нэгэдэхи һуури эзэлээ ха юм.

Арбадахи табан жэлдэ типографиин продукци үйлэдбэрилхэ хэмжээнь 6,7 процент, ажалай бүтээсэ —10.2 процент дээшэлээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ гээгдэгшэдэй тоо үсөөрөө, олонхи хүдэлмэрилэгшэдынь олон мэргэжэлтэй боложо, ажалаа хүнгэдхэһэн байна.

Коллективэй ажал хүдэлмэри тухай богонихон элидхэл хэхэдээ, типографиин директор **А. П. Баранов** барлагшадай, наборщигуудай болон хабтаһалагшадай цехүүдэй амжалтые тэмдэглээ. Типографиин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ С. В. Пичугова, Л. Н. Посохова, Ц.-Д. Батуева, Е. Гомбоева, Л. Халбаева болон бусад илажа гарадаг гэжэ элидхэлшэ зааба. Һүүлэй үедэ бригадна гуримаар хүдэлхэ онол арга нэбтэрүүлгэдэ Г. Б. Миневич, Б. П. Манаенков, Л. Г. Сердюкова гэгшэд зохёохы ёһоор хандаа гэжэ суглаан дээрэ тэмдэглэгдээ.

Ажалдаа шалгардаг нүхэд болон хүдэлмэрилэгшэдые дурдахатайгаа хамта коллективэй урда табигдажа байгаа шэнэ ехэ зорилгонууд тухай, үйлэдбэридэ ушардаг дутагдалнуудые усадхаха тухай элидхэлшэ тоотоо.

Типографиин ажалшад С. С. Актинова, Сердюкова Л. Г., Егоров С. И., мүн хэблэлэй, полиграфиин болон номой худалдаа наймаанай талаар Буряадай АССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо М. Н. Шодонов гэгшэд үгэ хэлэжэ, үшөө һайнаар хүдэлхэеэ оролдохо байһанаа мэдүүлбэ.

Суглаанда партиин обкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша **В. М. Леонов**, КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь **В. Н. Башкеев** болон бусад нүхэд хабаадалсаа.

Манай корр.

Мүнөөдэр—Совет киногой үдэр

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

РЕСПУБЛИКЫН КИНОФИКАЦИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй СОЁЛОЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын хүн зониие киногоор хангаха талаар габьяатай байһанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Болтаева Мария Павловнада — Улаан-Үдэ городой «Дружба» кинотеатрай киномеханик.

Дашиев Батомунко Сенгенжаповичта — Зэдын районой Дэдэ-Тори тосхоной кино-түхеэрэлгын киномеханик.

Михайлов Василий Михайловичта — Хэжэнгын районой Үлзытэ тосхоной кино-түхеэрэлгын киномеханик.

Санин Владимир Владимировичта — Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Кинофикациин управлениин начальнигай орлогшо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной августын 26.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

РЕСПУБЛИКЫН КИНОФИКАЦИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүн зониие киногоор хангаха талаар ажалдаа үндэр дүнгүүдые түйлаһанайнь түлөө Совет киногой үдэртэй дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Батышев Владимир Петровичые — Кабанскын районой «Юность» кинотеатрай директор.

Давыдов Илья Назаровичые — Улаан-Үдэ городой «Прогресс» кинотеатрай директор.

Медведева Клавдия Тимофеевнае — кинофильмнүүдые харуулха Буряадай республиканска конторын репертуар түсэблэлгын таһагай ахалагша методист.

Усольцев Михаил Михайловичые — Түнхэнэй районой Шэмхэ тосхоной кино-түхеэрэлгын киномеханик.

Хамаганов Владимир Гармажаповичые — Ахын районой Саяан тосхоной кино-түхеэрэлгын киномеханик.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной августын 26.

Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Шанаагай отделениин Б. У. Данжеевэй даадаг үбһэшэдэй звенодо эндэхи дунда һургуулиин һурагшад гол түлэб хүдэлнэ. Гэбэшье тэдэнэрэй ажал ехэшүүлэйхиһээ нэгэшье дутанагүй. Шанаагай отделени ерэхэдэ, томо томо сомоонууд жэрылдэн бодонхой харагдана. Звеногой гэшүүд үдэр бури һури бодхооно. Зарим наратай дулаан үдэрнүүдэй болоходо, үдэртөө 300 центнер хүрэтэр үбһэ һурилжэ үрдинэ. Үбһэ хуряалгаяа звено дүүргэхэ болонхой.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Звеное даагша Бадма Убхинович Данжеев; 2. Һурагшад үбһэ тараар тармана.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ҺАРА АМЖАЛТАТАЙГААР ҮНГЭРНЭ

Манай орон дотор амжалтатайгаар үнгэржэ байгаа совет-индиин хани барисаанай һара Советскэ Союзай болон Индиин арадуудай хоорондохи хани барисаанай ба харилсаа холбооной улам бэхижэжэ байһые гэршэлэн харуулна. Эб найрамдал, хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай хоёр ороной хоорондын договорой 10 жэлэй ойдо ба бэеэ даанхай Индиин 34 жэлэй ойдо тэрэ зорюулагдана.

Совет-индиин хани барисаан арадуудай айхабтар ехэ баялиг мүн гэжэ суглаанууд, митингнүүд, үдэшэнүүд дээрэ хэлэгдэһэн үгэнүүд дотор онсолон тэмдэглэгдээ. Хоёр ороной олон талын харилсаа холбоон хадаа ондоо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байлгын үльгэр жэшээ, арадуудай энхэ тайбан ба аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ шухала нүхэсэл мүн болоно.

Индиин түүхэ ба мүнөөдэрэй ажабайдал тухай совет болон индиин уран зураашадай выставкэнүүд, уран һайханай ба баримтата фото-зурагай олон тоото экспозицинүүд хөөрэнэ. Һарын хэмжээн соо научна сессинүүд, кинофестивальнууд үнгэргэгдэнэ, концертнууд болон зүжэгүүд харуулагдана.

Индиин-совет соёлой бүлгэмэй делегаци, Индиин хэдэ хэдэн штадуудһаа ерэһэн айлшад һарын хэмжээ ябуулганuудта хабаадана.

(ТАСС).

ЯДЕРНА ДАЙНАЙ АЮУЛЫЕ САРАХА

Нейтронно зэбсэг үйлэдбэрилжэ эхилхэ тухай США-гай засаг захиргаанай шиидхэбэри абаһантай хамта Хиросима дээрэ американ атомна бомбын тэһэрһэн 1945 оной августын 6-һаа хойшо хүн түрэлтэндэ тохёолдоһон аюул улам ехэ болоно, — гэжэ СССР-эй Наукануудай академиин Востоковедениин институдай директор академик Е. М. Примаков хэлээ. Августын 25-да Москвада, СССР-эй МИД-эй пресс-түбтэ совет болон гадаадын журналистнуудта зорюулагдаһан совет олониитын түлөөлэгшэдэй пресс-конференци дээрэ совет олониитын үмэнэһөө тэрэ үгэ хэлээ. Нейтронно зэбсэг үйлэдбэрилжэ эхилхэ тухай США-гай президентын шиидхэбэриин хойшолонгуудта тэрэ зорюулагдаһан байна.

Нейтронно зэбсэг болбол «сэбэр», «хүндэ хоро хүргэхэгүй», үнгэрхэдөө «амгалан байдал бэхижүүлхэ» зэбсэг гэжэ Вашингтоной худал хуурмагаар баталдаг байһаниинь имагтал зэбүүрхэл үүсхэхээр байна гэжэ үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлээ. Нейтронно бомбо гээшэ ухаалэй аюул тохёолдуулдаг элшэнүүдые гаргажа, хүн зониие олоорнь хосороохо хэрзэгы муухай зэбсэг болоно.

Холбоото Штадууд бүү зэбсэг үрдилдэн бүтээлгые дэбэргэхэ аюултай хараа шугам бэелүүлхэһээ гадна, Европые ядерна дайнай гуламта болгохые найдана. Американ империализм түрүүтэй империалис бүлэгөөрхидэй эдэ ябуулганuудынь ядерна зэбсэг хэрэглэһэн сэрэгэй зүрилдөөнэй боломжые гансал ехэ болгоно бэшэ, мүн уласхоорондын политическэ байдалда бүхы дээрэнь муугаар нүлөөлнэ. 1981 оной июль—август һаранuудта Крымдэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй аха дүү социалис оронуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй үнгэргэһэн уулзалгануудай дүнгүүдые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой хаража үзэһэн тухай мэдээсэл дотор энээн тухай үшөө дахин сэхэ мэдүүлэгдээ.

Гэхэтэй хамта, социалис оронууд «уласхоорондын хэрэгүүдэй мүнөөнэй байдалаар һанаагаа зободог, уласхоорондын аюулгүй байдалые бэхижүүлхые эрмэлзэдэг бүхы хүсэнүүдтэй хэлсээ хэхээр ба харилсаа холбоо бэелүүлхээр бэлэн юм» гэжэ энэ асуудалые хаража үзэхэ үедэ тэмдэглэгдэһэн байна.

Журналистнуудай асуудалнуудта харюусаха зуураа, нейтронно зэбсэг дэлгэрүүлхэ гээшэ ядерна дайнай аюулые улам ехэ болгоно, гэжэ совет олониитын түлөөлэгшэд тэмдэглэһэн байна.

(ТАСС).

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ГЭЭГДЭГШЭДГҮЙГӨӨР ХҮДЭЛХЭ

Манай Железнодорожно районой ажалшад партиин XXVI съездын хараалһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө ажалай болон политическэ айхабтар ехэ дэбжэлтын оршон байдалда хүдэлжэ байна. Районой предприятинууд, барилга дээрэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбүүдые болон абаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхын, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын, ажалай шанар һайжаруулхын, хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүдые элирүүлхын түлөө шанга тэмсэл ябуулагдана.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин фонднуудые гамтайгаар хэрэглэхэ, ажалай, материальна болон элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые нарин нягтаар элирүүлхэ, гаргагдадаг продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ партийна, профсоюзай ба комсомолой организацинууд, ажахын эмхи зургаанууд онсо анхарал хандуулна. Эдэ бүгэдые бэелүүлхэ хэрэгтэ нэн түрүүн коммунистнуудай, бүхы ажалшадай эдэбхи үүсхэлэй шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Ушар тиимэһээ энэ жэлэй болон бүхыдөө табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уряа доро дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй манлайда коммунистнууд ба комсомолшуудай нягтаар жагсаһаниинь гайхалтай бэшэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, ажалдаа амжалта түйлажа, ёһотой нүлөө ехэтэй, үргэн дэлисэтэй социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ, район, мүн республика дотороо эрхимлэжэ ябаһан коллективүүд болон түрүүшүүл олон. Жэшээлэн хэлэбэл, прибор бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй А. Н. Разумновай хүтэлбэрилдэг бригадынхид энэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь нэгэ һараар урид, декабриин 1-дэ дүүргэхэ уялга абанхай; А. Н. Перевозниковой ударидадаг автомашинын жолоошодой бригада (ГАП-1) үшөө үндэр социалис уялгатай — жэлэй даабари Агуу Октябриин һайндэр хүрэтэр бэелүүлхээр хараална; авиационно заводой фрезеровщик В. Е. Анпилогов партиин XXVI съездын эхилхын урдахана «Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые 3,5 жэл соо дүүргэхэ» гэһэн үнэтэ үүсхэл гаргажа, районой ажалшадые үшөө ехэ амжалта түйлахыень уряалһан юм. Түрүү хүдэлмэришэнэй үүсхэл үргэнөөр дэмжэгдэн, олонхи ажалша коллективүүдэй гэшүүн бүхэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абажа, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула ажалайнгаа эршэ үдэр бүри шангадхана.

Мүнөөдэрэй байдалаар, арадай ажахын элдэб һалбариин 5,5 мянган хүдэлмэришэд, 325 бригада, халаан, участогууд энэ уряае үнэн зүрхэнһөө һайшаажа, ажал хүдэлмэридөө түрүү онол аргануудые, шэнэ технологи нэбтэрүүлжэ, олон мэргэжэл шудалан, хүдэлмэриин саг алмаха, коллективэй бэхижэхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулан ажаллажа байнхай. Ажалай, материальна болон элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые элирүүлхын, эрдэм наука ба техникын түйлалтануудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ зорилготойгоор судна бүтээлгын заводой, нарин сэмбын комбинадай коллективүүдэй гаргаһан үнэтэ үүсхэлые партиин областной комитедэй бюро һайшаажа, энэ хэрэгые районой промышленна предприятинуудай үдэр бүриин хүдэлмэриин гол шэглэл болгохын тула партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай урда гориитойхон зорилгонуудые табиһан юм. Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, саашанхи социально-экономическа дэбжэлтын түсэбүүдые бэелүүлхэ талаар партийна организациин хүтэлбэри доро районой олонхи предприятинуудта политическэ-эмхидхэлэй зохисотой хэмжээ ябуулганууд хараалагдажа, түсэбтэ даабаринуудай дүүргэлтэдэ һайн нүлөө үзүүлнэ.

Энэ жэлэй түрүүшын хахад соо районой промышленна предприятинуудта үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ зорилгоор бэелүүлэгдэһэн 1200 хэмжээ ябуулгануудай ашаар 3 миллионһоо үлүү түхэриг алмагдаа, үндэр бүтээсэтэй 242 түхеэрэлгэ, 45 шэнэ технологическа хэрэгсэлнүүд ашаглалгада үгтэнхэй. Мүн тиихэдэ 11 миллион киловатт час электрын элшэ, 246 тонно металл алмагдаа, 19 шэнэ түхэлэй продукци нэмэгдэжэ гаргагдаа, тэдэнэй зургаандань гүрэнэй Шанарай тэмдэг олгогдонхой.

Олон тоото ажалшадай эдэбхи үүсхэлэй, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулһан хүсэн түгэлдэр эмхидхэлэй хүдэлмэриин ашаар, ажалша коллективүүдэй түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүнэй хүсэ шадал элсүүлжэ шадаһан дээрэһээ промышленностиин, транспортын, ажалшадай ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангалгын гол шухала дүнгүүд бэелүүлэгдэнхэй гээшэ. Тодорхойлон хэлэхэ болоо һаа, 7 һарын түсэбһөө гадуур 1 миллион 700 мянган түхэригэй продукци гаргагдаа; нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, үйлэдбэриин хэмжээн 2,2 процентээр дээшэлээ, ажалай бүтээсэ 1,6 процентээр ургаа. Тиихэдэ үргэн хэрэглэмжын продукци гаргалга нёдондонойхиһоо 1,8 процентээр ехэдхэгдээ, ажаһуудалда хэрэгтэй хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ 13,6 процентээр дээшэлээд байна.

Һалбаридаа амжалта түйлаһан предприятинуудай тоо олошорно. Тэрэнэй дундаһаа авиационно завод, уран һайханай зүйлнүүдэй ба гар бэлэгэй туршалгын завод, ЛВРЗ-гэй барилгын управлени, ГАП-1, Зүүн-Сибириин түмэр замай 7-дохи энергоучасток, үйлэдбэриин «Труд» нэгэдэл, дулаанай сетиин коллективүүд онсо шалгаржа, хахад жэлэй дүнгүүдээр район дотороо социалис мүрысөөндэ илажа гараа. Манай район город соогоо түрүү һуури эзэлэнхэй юм.

Гэхэтэй хамта бидэ ажал хүдэлмэриингөө амжалтаар сэдьхэлээ ханаад, гараа дэлгээгээд һууха эрхэгүйбди. Районой арадай ажахын һалбаринуудай ажалай дүнгүүдые тон нарин нягтаар шүүмжэлэн хаража үзэхэ болоо һаа, дутуу дунданууд дайралдана гэжэ сэхэ мэдэрхэ ёһотойбди. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлые ехэхэн гээгдэлтэйгээр эхилһэн предприятинуудай тоодо үйлэдбэриин «Буржелезобетон» нэгэдэл, «Бурятцелинстрой» трестын үйлэдбэриин предприятинуудай комбинат, энэл трестын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй завод ороно. Эдэ коллективүүд гүрэнэй түсэб дүүргэнэгүй, договороор баталагдаһан продукци дутуу гаргана.

«Гээгдэгшэдгүйгөөр ажаллаха» гэһэн хүдэлөөнэй хаа хаанагүй дэлгэрүүлэгдэбэшье, промышленностиин, транспортын предприятинуудай 25 процентнь, барилгын организацинуудай 50 процентнь шахуу түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэнэгүй, абаһан социалис уялгануудаа бэелүүлнэгүй. Ушар тиимэһээ энэ жэлэй түрүүшын хахадта 2,4 миллион түхэригэй продукци дутуу гаргагдаад байна бшуу. Гол түлэб ямар юумэнэй арадай ажахыда багаар эльгээгдэһэниие удаадахи тоонууд эли тодоор гэршэлжэ үгэхэ. Үнгэрэгшэ хахад жэлэй хугасаа дотор 1,3 миллион хэһэг хирпиисэ, 18,4 мянган кубическа метр суглуулагдамал түмэр-бетон зүйлнүүд, 3,9 мянган дүрбэлжэн метр модон хэрэгсэлнүүд, 1200 тонно хилээмэн, 100 мянган декалитр ундан болон бусад продукци дутуу үгтөө.

Районой промышленностиин бригадануудай 2,5 процентнь, хүдэлмэришэдэй 15 процентнь, цех, халаан болон участогуудай 10 процентнь түсэбөөр хараалагдаһан даабаринуудаа дүүргэнэгүй. Энээнние эли тодоор гэршэлһэн нэгэ жэшээ эндэ дурдая. Локомотив-вагон заһабарилгын заводой 32 цехэй 5-ниинь, 88 участогай 12-ынь, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой 16 цехэй 3-ниинь, 37 участогай 6-ниинь гээгдэлдэ ехээр орожо, түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй бшуу.

Түсэб, социалис уялгануудай дүүрэхэгүй ябадал хадаа, нэгэдэхеэр, хүдэлмэриин сагай хии талаар хаягдаһан ушарһаа тохёолдоно. Хахад жэлэй туршада районой промышленна предприятинуудта 50 мянган хүнэй ажалайнгаа үдэр хии хаяһан шэнги саг гээгдэһэн байна. Тэрэнэй 13 мянганиинь ажалһаа үлэнэ, ажалдаа ерэнэгүй, 32 мянганиинь табилгын шалтагаанаар ажалдаа гаранагүй.

Мүн тиихэдэ машина, станогуудай, бусад хэрэгсэлнүүдэй эбдэрдэг, тэдэниие шанар муутайгаар заһабаридаг дээрэһээ хүдэлмэриин саг ехээр хаягдажа, ехэ хохидол ушаруулна.

Иимэ ябадалай шалтагаан олон лаб даа. Гэбэшье ажал һайжаруулха талаар эмхидхэлэй хүдэлмэриин дээдэ хэмжээндэ ябуулагдадаггүй дээрэһээ, материально-техническэ хангалгын албанай муугаар эрхилэгдэдэг, зарим ушарта түсэблэлгын талааршье дутуу дунданууд дайралдадаг ушарһаа предприятинуудта түгшүүрилтэй байдал дайралдана. Тиихэдэ финансова бэрхэшээлнүүдшье түсэбэй дүүргэлтэдэ муугаар нүлөөлнэ.

Арадай ажахыда продукци дутуу эльгээһэн ушарһаа дебиторско үри 1 миллион 250 мянган түхэриг болоод байна. Тэрэнэй 1 миллиониинь «Главбурятстройдо» хүртэнэ. Мүн иимэрхүү байдал «Бурятцелинстрой» трестын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводто тохёолдонхой. Эндэ заһабарилгын һайн баазашье байхагүй, ажалшад олоор дутаалдана. Хүдэлмэришэдэй ажалһаа гаража ошохогүйн тула эндэ гэр байра, үхибүүдэй сад-ясли, соёлой гуламтын байшан гэхэ мэтэ барилга үргэнөөр ябуулагдаха ёһотой.

Районой партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан һаяхан үнгэрэгдэжэ, дутуу дунданууд элирүүлэгдээд, тэдэниие усадхаха хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа. Энээнэй гол шухалань хадаа гээгдэлһээ гаража, арадай ажахые һайн шанартай продукцяар хангаха гээшэ партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай дайшалхы зорилгонуудай нэгэн болоно.

Б. ЧЕБОТАРЕВ,
КПСС-эй Железнодорожно райкомой секретарь.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай Холтосоной уурхайда проходчигуудай бригадануудай нэгые коммунист В. Д. Дамбаев хүтэлбэрилдэг юм. Эбтэй, зетэй энэ багахан коллектив һара бүри үндэр амжалта түйлажа, социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлдэг. Энэ жэлэй зургаа һарын дүнгүүдээр тэдэнэр комбинадай Хүндэлэлэй самбарта оруулагданхай.

Дүй дүршэл ехэтэй шахтернууд М. Н. Назаренко, Г. Г. Аюшеев звенонуудые хүтэлбэрилжэ, залуушуулай ёһотойл һурган хүмүүжүүлэгшэдынь болонхой.

Бригадир В. Д. Дамбаевта (зураг дээрэ зүүн гарһаа хоёрдохи) 1980 ондо «Хүндэтэ шахтер» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдожо, Москвада болоһон металлургнуудай заншалта һайндэртэ хабаадалсаха эрхэдэ нёдондо хүртэһэн байха юм.

ЭЗЭН ЁҺООР ШИИДХЭЛСЭН

Зураглал

Валентиныи өөр тухайгаа нэгэ мүһэн нюулта нөөлтэгүйгөөршье, һайрхалташьегүйгөөр хөөрэхэдэнь зохидшоон шагнабабди. Һонорхон гэрэлээр туяатаһан нюдэдыень, дуугарха маягыень, бишыхан гарнуудайнь ута нарихан хурганиуудые өөрэгүйл һайхашаанабди. Гэбэшье энэ хүмнай искусствын түлөөлэгшэ бэшэ, харин «Электромашина» заводой хүдэлмэришэн Валентина Фёдорова гээшэ. Тээ саанань һууһан изолировщик мэргэжэлтэй бусадшье эхэнэрнүүд толгойгоо үндылгэхэ сүлөөгүй. Двигательнуудта тодхогдодог гонзогор нарихан түхэлтэй катушкануудые зай забдагүй, тухагүй тусхай лентээр бүреэһэлнэ. Хурганиуудайнь эжэ эхигүйгөөр, зогсолтогүйгөөр хүдэлхыень харахадаа, пианистын шадабари һанагдаадхина. Хүгжэмшын наадан хүдэлмэришэнэй ажал хоёр нэгэ талаараа адлирхуушье аалам? Эндэшье, тэндэшье ехэ тэсэбэри, анхарал хэрэгтэй.

— Валентина Ивановна, та хэды залуушье һаа, коллектив соогоо мэдээжэ болонхойт... — гэжэ асуудалаа хүсэд бүрилдүүлээгүй байхадамнай:

— Суутай болохоёо хүсэнэ бэшэб. Хүдэлмэреэрээл сэдьхэлээ ханаа һаа... Халаанайнгаа даабарние 110—115 процент дүүргэдэгби. Үдэр соо 200 гаран катушка бүреэһэлдэгби. Олые, һайн шанартайгаар хэхэ бүреэ, үшөөшье олые, үшөө һайн шанартайгаар хэхэ дурамни хүрэдэг. Энээнэйнгээл ашаар түрүү зэргэдэ ябана хаб, — гэжэ тэрэ харюусаа һэн.

Үшөө һайнаар, үшөө ехэ зоригтойгоор хүдэлхэ гэһэн ямар һайн һайхан хүсэл гээшэб! Эгээл иимэ хүнүүдэй хүсөөр үйлэдбэридэмнай урагшатай алхамууд хэгдэнэ.

Хүдэлмэришэдые хэжэ байһан ажалаарнь һонирхуулжа; үүсхэл оролдолгыень бадаруулхада найдамтай халаан ургана бшуу. Хүтэлбэрилэгшэдэй шадабариһаа ехэ юумэн дулдыдадаг. Хүн бүхэнэй абари зангай, мэргэжэлэйнь талаар бэлэдхэлые ойлгодог тушаалта нюурнууд шэнэ амжалтануудта зоригжуулна.

Хүдэлмэриин технологиие бүрин сахиха, продукцияа голодоһогүйгөөр тушааха гэһэн шанга эрилтэ эндэ хүдэлдэг 57 изолировщигто табигдана. Хэрбээ харюусалгаяа мартажархёо һаань, голодоһон гаража, катушкань һүүлэй һүүлдэ дүрэжэ магад ха юм.

Техническэ шалгалтын удаа Фёдоровагай гаргаһан продукци заатагүй «эрхим» гэһэн сэгнэлтэдэ хүртэдэг. Хүдэлмэриинь газарай сэбэрлэгдээгүй, муухай байхыень нэгэтэшье харахагүйт. Ажалдаашье, гэртээшье ариг сэбэр байдалда дуратай Валентина энэ талаар ниитын даабаритай юм. Профгруппын гэшүүн тула ариг сэбэрые сахилгаар, продукциин шанарые хинан шалгахаар уялгалагданхай. Долоон хоногто нэгэ дахин участок соогуураа ябажа, ажаглалтануудые, һануулгануудые хэдэг, тусхай дэбтэр соо бэшэжэ абадаг юм. Жэшээлхэдэ, урда шалгалтын үедэ Ольга Хлебодаровада шүүмжэлхы ажаглалта хэһэнэй удаа, ажалладаг газараа гүримтэй байлгаха тухай ойлгуулжа үгэһэн, нилээд удаан хөөрэлдэһэн байна. Гансата бадашаад хүнтэй харилсаа тогтоохогүйш гэжэ тэрэ һайн ойлгоно ха юм.

Нүхэд соогоо хүндэтэй хүдэлмэришэнэй абари зангайнь үшөө нэгэ сэнтэй талые дурдамаар. Тэрэ мэдэһэн, шадаһанаа хажуудахи хүндөө дамжуулдаг, туһалдаг. Тиимэһээл заводой һурган хүмүүжүүлэгшэдэй советэй гэшүүд дүршэл шадабаригүй хүниие В. И. Фёдорова мэргэжэлдэнь һургахадаа бэрхэ байха гэжэ шиидхээ һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо нүхэр Фёдорова хоёр хүниие мэргэжэлдээ һургаа. Эдэнь хадаа Лидия Бурхинова Валентина Налётова хоёр болоно. Богонихон саг соо мэргэжэлээ шудалаад, түргэнөөр юумэ хадуужа абадаг, ойлгосо һайнтай Лидань Пермь хотодо һуралсахаар эльгээгдээ. Валентинань мэргэжэлэйнгээ нюуса мүн лэ амжалтатайгаар шудална. Тэрэ эдэбхитэй комсомолка, габшагай хэмжээ абадаг отрядай гэшүүн, дуулаха, хатархадаашье бэрхэ. Һаяар Валентина 18 наһаяа гүйсэхэнь. Цехэй коллектив эдир нүхэдэйнгөө хуулиин наһа хүрэхэ үдэртэнь гоё һайхан бэлэг бэлдэжэ байнхай.

— Валентина Фёдорова найдамтай, урдаа хараха хүдэлмэришэдэймнай нэгэн. Оролдосотой байхаһаа гадна үүсхэлшэ, ажалдаа бодомжотойгоор хандадаг хүн юм. Нэгэ иимэ ушарые дурдамаар... — гэжэ, цехэй начальник Ю. М. Золотарёв һая болоһон үйлэдбэриин суглаан тухай хөөрэжэ үгөө бэлэй.

Ушарынь гэхэдэ, коммунис ажалай ударник В. И. Фёдорова Пермь хотын предприятиһаа эльгээгдэдэг түүхэй эд, материалай муу шанартай байһые уридшалан обеороод, энэ суглаан дээрэ ажаглалтаяа хэлээ һэн. Эндэ сугларһан мастернууд, техническэ шалгалтын таһагай түлөөлэгшэд хүдэлмэришэнэй үгын тон зүйтэй байһые зүбшөөгөө. Тиин Пермь хото руу саг дары бэшэг эльгээгдээ һэн.

— Дүршэлтэй, олон жэлэй туршада хүдэлһэн хүн иимэ дутагдал обёоржо магад. Харин ажалайнгаа намтарые һаял эхилэгшэд оройдоошье ойлгохогүйдөө болохо. Тиин продукцинь дам саашаа эльгээгдэхэдээ, голодоһондо орохо ха юм, — гэжэ В. И. Фёдорова тобшолоо һэн.

Юрын завод дээрэ хүдэлдэг юрын хүдэлмэришэнэй гүрэн түрын удха шанартай үйлэдбэриин асуудалнуудые эзэн ёһоор шиидхэлсэн ажаллахадань, ажаһуухадань, ямаршье хүнэй сэдьхэлдэ омогорхол, баярай мэдэрэл түрэмөөр лэ.

Г. ДАШЕЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Фёдорова Валентина Налётовада заабари үгэнэ.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ХҮТЭЛБЭРИЛХЫ ШЭНЭ ХҮСЭН

Хүдөө ажахын хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлэдэдэг Улаан-Үдын техникумдэ мүнөө тон харюусалгатай хаһа ерэнхэй. Ушарынь гэхэдэ, хоёрдохи курсада шалгалтанууд эхилэнхэй. Харин гурбадахи курсада һуража байгшад гүрэнэй шалгалта барижа дүүргэбэ.

Тус техникумые байгша ондо 129 хүн дүүргэбэ. Тэдэнэй 52-ынь агрономууд, бэшэнииинь зоотехнигүүд болоно. Эдэ 129 хүнэй 17-ниинь шалгалтануудаа эрхим һайнаар үгэжэ, улаан гадартай диплом абаба. Тэдэнэй дунда Улаан-Үдын районой «Заветы Ильича» совхозһоо ерэһэн С. С. Цыбикжапова, Бэшүүрэй районой Новосретенкын совхозһоо Л. С. Слепнева, Загарайн районой Онохойн совхозһоо В. Г. Солдатов. Шэтын областьһоо ерэһэн Ф. Г. Цыбиков, В. В. Волошина болон бусад нүхэд бии.

Зоотехник, агроном-эмхидхэгшэдһээ бүридэһэн мэргэжэлтэдэй шэнэ отряд Буряадай АССР-эй ба Шэтын областиин хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хүтэлбэрилхы шэнэ хүсэн болон орохонь гээшэ. Эдэндээ бидэнэр һайнаар хүдэлхыень хүсэхэ байнабди.

Хэдэн жэлэй үнгэрөөд байхада мүнөө жэлдэ манай һургуули дүүргэгшэд хүдөө ажахын үйлэдбэриин мэдээжэ хүдэлмэрилэгшэд, суута мэргэжэлтэд болохо байһандань этигэнхэйбди.

М. МЕДОВАЯ,
техникумэй хүдэлмэрилэгшэ.

Улаан-Үдэ.

Газар дорохи конвейерэй эршэтэ ажал

Донбасстахи «Коммунист» гэжэ шахтын горнягууд сүүдхэдэ 3000 тонно шулуу нүүрһэ малтана. Энэнь предприятиин проектээр хараалагдаһан хүсэнһөө хоёр дахин ехэ болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ бэелүүлэгдэһэн комплексно оньһожоруулга амжалтатай хүдэлмэриин нүхэсэл болоно. Бүтээсэ ехэтэй комбайнуудые, малталгын мүнөөнэй агрегадуудые, конвейерэй лининүүдые хэрэглэдэг болоо юм. Область дотороо эгээл түрүүлэн шахтын горнягууд оньһожоруулагдамал КМ-88 түхеэрэлгэ ашаглан, хэрэглэһэн, тэрэниие улам нарижуулан һайжаруулха талаар конструкторнуудта үнэтэ дурадхалнуудые хэлэһэн байна.

Шахтернууд техникэдэ гамтайгаар, эзэн ёһоор хандадаг юм. Нүүрһэнэй конвейерые зогсоонгүйгөөр машинанууд болон механизмуудые саг болзортонь заһабарилхадань нөөсэ лаванууд туһална.

Социалис Ажалай Герой П. Гончарук болон С. Новацкиин даадаг бригадануудай ажалладаг участогуудта нөөсэ лаванууд бэлдэгдэнхэй. И. Банкаускасай, С. Мурмилиин, А. Носовскиин даадаг проходчигуудай коллективүүд тэдэнэртэ хүдэлмэри бэлдэжэ үгэдэг. Жэлэй эхинһээ хойшо тэдэнэр даабариһаа гадуур 300 утааашань метр газар малтаа юм.

Техникэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэһэнэй ашаар хүдэлмэришэн бүхэн һарада 52 тонно хүрэтэр нүүрһэ малтана. Энэнь шахта дээрээ эгээл эрхим дүнгүүдэй нэгэн болоно.

Түрүү коллектив жэлэйнгээ даабариие Агуу Октябриин 64 жэлэй ойдо дүүргэхые шиидэнхэй.

(ТАСС).

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

УЛЬЯНОВСК. Нёдондонойхиһоо һара урид областиин таряашад ороохото ургамалнуудые хуряажа дүүргэбэ. 1 миллион шахуу гектар талмайн ороохон сохигдоо, хуряалга-зөөлгын бүхы отрядууд ипатовайхидай аргаар бүридхэгдэһэн байна. Тарянай хэр эдеэшэһэниие хараада абажа, таряалангай ургаса хуряаха болзор, оньһожоруулагдамал комплекснуудай ябаха маршрудууд табигдаһан байгаа.

Ган гасуур уларилтай байгаашье һаань, олон ажахынууд һайн ургаса абаа. Жэшээнь, Вешкаймска районой Ждановай нэрэмжэтэ колхоз гектар бүриһөө 25 центнер ороохо суглуулаад, түрэндөө ороохо худалдаха түсэбөө Дунда Волго шадар эгээ түрүүлэн дүүргээд байна.

ТАЛИН. (Арменийн ССР). Гол газарта таряа хуряалгые дүүргэһэн техникые хадын ташалангай полидо гаргахын тула хүсэ ехэтэй олон машинанууд хэрэгтэй болоо. Республика дотороо таряа эгээл ехээр тарижа ургуулдаг Талинска районой полиин ажалшад ороохо хуряалгын хоёрдохи шатые хүрэхэдэ хэсүү ташалан газарта үнгэрэнэ. Гэбэшье хуряалга-зөөлгын комплекснуудай хүдэлхэ график һайнаар табигдаһан байжа, техникые шадамараар хэрэглэхэ, хуряалгые эршэмтэйгээр саашань үргэлжэлүүлхэ арга олгоно. Талинай механизаторнууд хүдэлмэриин 10 үдэр соо «хададахи хуряалтые» дүүргэхэ гэһэн уялга абанхай.

СМОЛЕНСК. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, Смоленскэ областиин колхоз, совхозууд намарай ургамалнуудай таригдаха талмайе хоёр дахин үргэдхөө юм. Орёо хүшэр бэрхэ байдалда тарилга хэгдэнэ. Энэ зундаа удаан саг соо ехэ халуун байжа, газарай хүрьһэн ехээр хатаһан байгаа. Олон ажахынуудта полинууд дээрэ холимог агрегадууд гаргагдаа юм. Тэдэнэр нэгэ дахин ябахадаа, гурбан янзын хүдэлмэри хэнэ, тэрэ тоодо газарай хүрьһые зөөлэрүүлнэ. Тэдэнэй хойноһоо тусхай звенонууд ябажа, минеральна үтэгжүүлгэ тараана.

ЯРОСЛАВЛЬ. Гаврилов-Ямска районой таряашад лён-долгунец хуряажа дүүргэбэ. Лён тарижа ургуулдаг районой түрүү ажахынуудта баригдаһан хатаалгын томо оньһожоруулагдамал пунктнууд хуряалгын хүдэлмэриие горитойгоор түргэдхэхэ арга олгоһон байна. Бусадшье ажахынуудта хатаадаг талмайханууд саг болзортоо түхеэрэгдэһэн байгаа.

Область дотор лён хуряалгын хүдэлмэри нёдондонойхиһоо булюу һайнаар ябуулагдана. Энэ ургамалай таригдаһан 20 мянган гектарай гурбанай хоёр шахуу хубинь хурлагдаад байна.

Лёной үрэһэ хүрэнгые гээлтэ хоролтодо оруулхагүйн түлөө бүхы комбайнуудта бүтүүлэлгын түхеэрэлгэнүүд тодхоогдонхой.

ЧЕРКАССА. Уманска районой таряашад техникэ хэрэглэхэ комплексно аргаар хүрьһэ тарилгада бэлдэнэ. Хүдөөгэй ажалшад агрегадуудые оньһожоруулгын отрядуудта нэгэдүүлээд, эрхим агротехническэ болзорто наг шэбхэ ба минеральна үтэгжүүлгэ поли дээрэ гаргана.

Область дотор намарай ургамалнуудай таригдаха хүрьһые зарим тэды һайжаруулха талаар дүй дүршэлтэй болонхой. Бүхы талмайн гурбанай нэгэ хубиһаа үлүүниинь хүрьһэ урбуулангүй хахалдаг аргаар элдүүрилэгдээ юм. Мүнөө жэл хэдэ хэдэн районуудай колхоз, совхозууд иимэ газар дээрэһээ гектарай 43 центнер намарай шэниисэ хуряаһан байна.

Эндэхи таряашад намарай ургамалнуудай таригдаха бүхы талмайн 90 гаран процентые бэлэн болгоод байна. Энэнь Украина дотороо эгээл эрхим дүн болоно.

(ТАСС-ай корр).

Челябинскын «Южуралвторсырье» трестдэ гэрэн шалын хушалтануудай фабрика ашаглалгада тушаагдаба. Энэ фабрикада 6 миллиметр зузаантай, һэеыдэл адли материал бүтээн гаргагдана. Энээнние бетон дээрэ сэхэ нааажархада болоно. Иимэ хушалта линолеумай оронд хэрэглэгдэхэ юм. Тиихэдээ тэрэ линолеумһаа дүрбэ дахин бүхэ. Гадна тэрээниие үйлэдбэрилгэ арба дахин үнэгүй. Оёдолой промышленностиин үлэгдэл — нооһон бүдэй, вискозын, капроной зүйдэлнүүд тэрээндэ хэрэглэгдэнэ. Иимэ хушалта һайнаар угаагдадаг, дулаа барисатай.

Жэлэй туршада 500 мянган дүрбэлжэн метр хушалта үйлэдбэрилэн гаргаха проектнэ хүсэтэй фабрика мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ таарама технологическа түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Ажалынь бүхы дээрээ оньһожоруулагданхай, поточно лининүүд хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: халаанай мастер Ф. Г. Боковикова, ахамад инженер С. Н. Зиновьев гэгшэд хушалтые гоёохо автомат түхеэрэлгэ шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын анхан байгуулагдаһаар 100 жэлэй ойн энэ сентябрь һарада тэмдэглэгдэхэнэ. Энэ хадаа Сибирь болон Алас-Дурнын түрүүшын олониитын библиотекэнүүдэй нэгэн болоно.

Түрүүшын арбаад жэл соо Верхнеудинск хотын олониитын библиотекэ гэжэ тэрэ нэрлэгдэг байгаа. Түрэл гороо Буряадай АССР-эй гүрэнэй

А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска научна библиотекын 100 жэлэй ойе угтуулан

ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ТОЛЫЕ САСАРУУЛАН..,

архив соо Верхнеудинск хотодо олониитын библиотекэ нээгдэһэн тухай хэрэг-сааһан хадагалагдажа байдаг юм.

«Хотын олониитын библиотекын нээлгые буруушааһан тэбшэн зүбшөөл Забайкалиин областиин генерал-губернаторһаа городской управада удаан боложо ерэһэн юм гэжэ тэрэ документ соохоо олдожо абаабди. Библиотекэдэ өөрын устав байһан юм. Энэ уставай ёһоор, бүхы уншагшад гурбан шата боложо хубаараад, тэрэ үедэ ехэ мүнгэ түлэдэг байгаа. Жэшээлхэдэ, нэгэдэхи шатын уншагшад жэлдээ арбан түхэриг хүлһэ, мүн абаһан номуудайнгаа түлөө 6 түхэриг түлэдэг байгаа. Библиотекэ соо журнал ба газетэ уншаһанайнгаа түлөө 20 мүнгэ түлэдэг байһан юм.

Уншагшадтаа олон тоото газетэ, журналнуудые Верхнеудинскын библиотекэ захидаг байгаа. 1908 ондо Петербург, Москва ба Сибириин хотонуудта хэблэгдэдэг 40 ондоо нэрэтэй газетэ, журналнуудые уншагшадтаа дурадхаһан юм гэжэ мүнөө мэдээжэ. «Русская мысль», «Русское богатство», «Вестник Европы», «Русский вестник» гэжэ нэрлэгдэдэг зарим хэблэлнүүдынь манай библиотекын жасануудта мүнөө болотор хадагалагдаһан.

1908 ондо 167 уншагшад тоологдодог һэн. Харин жэл бүри 4 мянган хүн библиотекэдэ ороһон байна. Энэнь мүнөө үеын гурба-дүрбэн үдэрэй турша соо ерэһэн уншагшадай тоотой адли.

1923 ондо, — республикын байгуулагдаһан жэлдэ энэ библиотекэ Түбэй библиотекэ-коллектор гэжэ нэрлэгдэһэн байгаа. Харин 1938 ондо республиканска гэжэ нэрлэгдэн, А. М. Горькиин нэрэмжэтэ болоһон юм. Тиигээд республиканска библиотекын типовой уставай ёһоор, 1965 ондоо научна гэжэ нэрлэгдээ бэ.

Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябаһан арадые усадхаха, эрдэмтэй болгохо, кадрнуудые бэлдэхэ, марксистско-ленинскэ үзэл сурталые олоной дунда нэбтэрүүлхэ, байгаали шэнжэлэлгын ба техническэ эрдэмые дэлгэрүүлхэ —ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, һургалай хэрэгтэ ехэ үүргэеэ өөрын хүгжэлтын алишье шатада библиотекэ дүүргэдэг байһан ашатай.

Олдохонь шухаг ба үнэтэй номуудые библиотекэ гамтайгаар хадагалан хэрэглэнэ. XVII—XVIII зуун жэлнүүдтэ хэблэгдэһэн хэһэгүүд, «Отечественные записки», «Научное обозрение» гэһэн журналнууд болон революциин урда тээ хэблэгдэһэн бусад хэблэлнүүд эндэ хадагалагданхай.

В. И. Ленинэй мэндэ байхадань хэблэгдэһэн, олдохонь шухаг зохёолнуудынь библиотекын омогорхол болоно. Тэдэнэй зохёолнуудһаа «Развитие капитализма в России» (1899 оной, 1 хэблэл), «Аграрный вопрос» (1-дэхи хуби, Спб., 1908), «Пересмотр аграрной программы рабочей партии» (Спб., 1906), «Письма о тактике» (1-дэхи бэшэг, Петроград, 1917), «О праве наций на самоопределение» (4-дэхи номерой «Просвещение» журнал соо, 1914 он) болон 1918—1924 онуудта хэблэгдэһэн В. И. Ленинэй хүдэлмэринүүд болоно. Эдэ зохёолнуудынь Вл. Ильин, Н. Ленин, В. Ильин гэһэн нэрэнүүд доро хэблэгдэһэн байна.

Карл Марксын ба Фридрих Энгельсын революциин урда тээ хэблэгдэһэн зарим зохёолнуудынь библиотекын жасада бии.

Олдохонь шухаг һонирхолтой номууд суглуулагданхай. Жэшээлхэдэ, Ремезовэй 1699—1701 онуудаар бүридүүлһэн Сибириин Чертежно ном, Степан Крашенинниковэй зохёолон «Камчаткын газар дайдын тухалай шэнжэлэл» (1-дэхи боти, Спб., 1786), Л. Н. Толстойн, К. Н. Батюшковой, В. А. Жуковскиин, А. С. Пушкинай болон бусадай уран зохёолнуудые нэрлэмээр.

Россин революционно хүдэлөөнэй мэдээжэ ажал ябуулагшад манай библиотекэдэ ябадаг байгаа. Сүлэгдэһэн хүнүүд, һүүлдэнь большевигүүд Верхнеудинск хотын ниитын библиотекэһээ ном абажа, һүүлэй шэнэ һонинуудые мэдэдэг байгаа юм.

Зүүн Сибирь сүлэгдэдэ эльгээгдэһэн народник Н. С. Тютчев «Сүлэгдэдэ» гэжэ ном соогоо ингэжэ бэшээ һэн: «Верхнеудинск хотодо заахан шье һаа, библиотекэ бии, тэндэһээ ехэнхидээ «Русское слово», «Русская старина», «Современник» гэһэн журналнууд болон бусад номуудые абадаг байгаабди...»

Социал-демократуудай дунда «Петрович» гэжэ алдаршаһан, Заобайкали руу сүлэгдэһэн А. П. Вагжанов Верхнеудинскын ниитын библиотекын номуудые ба журналнуудые хүдэлмэридээ хэрэглэдэг байгаа.

Дээдэ-Үдын социал-демократуудай хүтэлбэрилэгшэ, революциин урдахи онуудта эндэхи газетын редактор байһан В. М. Серов эдэбхитэй уншагшадай нэгэн байһан юм.

Б. Шумяцкий, М. Н. Ербанов, М. М. Сахьянова, В. Н. Трубачеев, М. И. Амагаев, А. М. Буйко, А. И. Куприянова, А. Т. Назимов болон бусад Буряадай революционно хүдэлөөнэй ажал ябуулагшад манай библиотекын уншагшад байһан байгаа.

С. В. Обручев, А. П. Окладников, Ф. А. Кудрявцев болон мэдээжэ бусад эрдэмтэд библиотекын номуудые хэрэглээ һэн гэжэ бидэ омогорходогбди.

Н. М. Пржевальскиин, П. К. Козловой —мэдээжэ аяншалагшад-эрдэмтэдэй, хэблэгшэ Лушниковой, географ Приклонскиин дурасхаалай бэшээтэй ба автораймнай гар тэбилгэтэй номууд, мүн В. Катаевай, Е. Мальцевай, В. Липатовай, М. Прилежаевагай, Е. Евтушенкын, Н. Дамдиновой болон бусад зохёолшодой автографтай номуудые бидэ хадагалнахабди.

Мүнөө үедэ алишье мэргэжэлдэ хабаатай гүрэнэй на-учна библиотекэдэ хэдэн жаса хадагаламжа бии юм. Ород болон совет уран зохёолой түбэй жаса, мүн буряад хэлэн дээрэ барлагдаһан литературын национальна жаса гэхэ мэтэ байха. Тэрээнһээ гадуур һара бүри гарадаг хэблэлэй, техническэ болон бусад каталогууд, библиографическа, мэдээсэлэй литература библиотекын жасада оролсоно. 750 нэрэтэй журналнуудые, 100 нэрэтэй газетэнүүдые библиотекэ абадаг юм.

1981 ондо 1 миллион 500 мянган хэһэг номууд уншагшадта үгтэхэ. Библиотекэдэ үдэр бүхэндэ 1 мянган 500 гаран уншагшад ерэнэ. Тэдэнэй 30 процентнь арадай ажахын, соёлой, искусствын мэргэжэлтэд юм. Жэл бүхэндэ библиотекэдэмнай 50 мянга шахуу уншагшад нэмэдэг.

Тус библиотекэ эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэри эмхидхэн ябуулна, уншагшадта ба библиотекэнүүдтэ туһаламжа болгон, библиографическа болон методическа пособинуудые хэблэнэ. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй статьянууд республиканска газетэнүүдтэ, тусхай хэблэлнүүдтэ толилогдоно.

Литературые олоной дунда нэбтэрүүлхэ, уншагшадтай һонирхолтой ажал ябуулха арга боломжонуудые, хэмжээ ябуулгануудые библиотекэ үргэнөөр хэрэглэдэг.

Промышленностиин болон хүдөө ажахын үйлэдбэридэ туһа хүргэхэ гээшэ гол зорилгонуудай нэгэн гэжэ библиотекын коллектив тоолодог. Тиимэһээ хэрэгтэй литература тухай мэдээсэл 500 шахуу эмхи зургаанда, предприятида манһаа үгтэдэг юм.

«Политическэ гэгээрэлдэ туһаламжа —шэнэ литература» гэһэн мэдээсэлэй бюллетень республикын библиотекэнүүдтэ, партиина кабинедүүдтэ үгтэжэ байдаг.

«Мүнөө үеын шатада буржуазна үзэл сурталтай, коммунизмда эсэргүү ябадалтай ба ревизионизмтай ябуулагдадаг тэмсэл» гэһэн дансанууд квартал бүхэндэ партиина, совет, ниитын эмхи зургаанууд эльгээгдэдэг.

Үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэхэ, шэнэ хүсэнүүдые шэнэлэн заһабарилха, үгы һаа, хүдэлгэхэ хэрэгэй гол асуудалнуудта зорюулһан литературые шэлэн абахадань, предприятинуудта болон эмхи зургаанудта библиотекэ ехэ туһа хүргэнэ.

Жэшээлхэдэ, локомотив-вагон заһабарилгын, прибор бүтээлгын, «Электромашинын», шэлэй заводуудта, нарин сэмбын комбинадта болон бусад предприятинуудта, ажахынуудта тиимэ туһаламжа хүргэгдэдэг.

Мэргэжэлтын, мэдээсэлэй, референтнэ гэхэ мэтэ үдэрнүүд, ямар нэгэ темэдэ зорюулагдаһан хэмжээ ябуулганууд болон хүдөө хүдэлмэришэдэй жэл соо мэдээсэлэй хэмжээнүүдые уншагшадта дурадхадаг. Жэшээлхэдэ, «Электропромышленность» ... зорюулагдаһан ...

БАМ-эй ба Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгашадые библиотекэ һайнаар хангана. «БАМ-эй барилгашадта туһаламжа», «Барилгын бригадна гурим», «Үйлэдбэриин мастер» гэхэ мэтын выставкэнүүд тэдэндэ эльгээгдэдэ.

Библиотекэнүүд хоорондын абонементээр 15 мянга шахуу номуудые республикын библиотекэнүүдтэ, тэдэнэй 10 мянгыень хүдөө нютагуудта эльгээнэбди.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүдэлмэришэдые хангаха талаар эмхидхэлэй хүдэлмэриие үүсхэгшэд гэхэдэ, Буряадай республикын библиотекэнүүд болоно. Районой түбэй библиотекэнүүдэй дэргэдэхи хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые болон хүдэлмэришэдые хангадаг секторэй үндэһэн дээрэ эрдэм-техникын мэдээсэлэй кабинет (НТИ), мүн колхозууд ба совхозуудай түбэй библиотекэнүүдтэ 116 НТИ-гэй бюро байгуулагданхай. Мэдээсэлэй кабинедүүдэй дэргэдэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэдһээ бүридэһэн референтскэ бүлэгүүд эмхидхэгдэнхэй юм. Хүдөө ажахын хүдэлмэришэдые библиотекын болон мэдээсэлэй талаар хангалгаар ниитэ нэгэ системэ республика дотор байгуулагданхай бшуу. Республикын хүдөө ажахыда хабаададаг ажалшадай 79 процент библиотекээр хангагдана. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй 96 процентнь — библиотекын уншагшад.

Республикын библиотекэнүүдые хүтэлбэрилхэ талаар эрдэмэй методическа ба эмхидхэлэй түб хадаа манай библиотекэ болоно. «Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ, мүн эрдэм-техникын дэбжэлтэдэ библиотекын үүргые дээшэлүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦКгай тогтоолые бэелүүлэн, Буряадай АССР-тэ түбэй библиотекын 21 системэ байгуулагдажа, амжалтатайгаар хүдэлжэ байна. Республикын гүрэнэй библиотекэнүүдэй жасануудта хамта 5570 мянган хэһэг ном, 441 мянган уншагшад тоологдоно.

Ниитын-политическэ, хүдөө ажахын, техническэ литературые ажалшад олоор уншадаг болоо. Республикын бүхы ажалшадай 85 процентнь библиотекын уншагшад юм.

Жэлһээ жэлдэ республикын библиотекэнүүд түсэбөө дүүргэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ Россин библиотекэнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр хүн зониие библиотекын зүгһөө эрхим һайнаар хангаһанайнь түлөө РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг манай республикада гурба дахин барюулагдаһан байна.

Республикымнай соёл-гэгээрэлэй түрүүшын эмхи зургаан - 100 наһаяа гүйсэхэнь. Ажалшадые номоор хангаха хүдэлмэриие нарижуулан һайжаруулха гол зорилгонуудые библиотекын коллектив урдаа табинхай. Библиотекарь бүхэн үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэ ха юм.

Тэрэнэй эгээл хурса, эгээл хүсэтэй зэбсэг гэхэдэ, Ном ба Үгэ болоно. Тэдэнээ эрхим һайнаар хэрэглэн, хүн зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гол хубитаяа оруулха ёһотойбди.

Е. ЖАРКОВА,
А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска научна библиотекын директорэй орлогшо.

СОЁЛШОД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

УРМАШУУЛАН, БАЯСУУЛАН...

Түбэй гуримаар хүдэлдэг Баян-Голой клубай бүридэлдэ Соёл, Үржэл тосхонуудай клубуудһаа гадна, манай Онёогой соёлой байшан ородог юм. Тус клубые Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Ш. М. Бадмаев хүтэлбэрилдэг.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Хара-Үһан гэжэ һуурин шадар оршодог 13 заямхада шеф ёһоной туһаламжа хүргэжэ, соёлой талаар ханганабди.

Хүдөөгэй ажалшадые хангаха хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулжа, партиина, комсомолой эмхинүүдтэй, колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй, мүн клубай нэгэдэлэй директортэй хамтын түсэб табидагбди. «Дайшалхы хуудаһануудые», элдэб уряануудые, лозунгнуудые бэшэдэгбди. Комплексно гуримаар малшадые хангадаг гээшэбди. Тиимэһээ бидэнтэй хамта эмшэд, худалдаа наймаалагшад, ажалшадай эрилтые хангадаг эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд ябалсана. Хонидой ноохо хайшалалгын үедэ тэдэнэр хүдөөгэй ажалшадые һайнаар хангаа юм.

Район дотор ниитын малда үбһэ тэжээл бэлдэхэл түлэг дундаа ябана.

Тэжээл бэлдэхэлгэдэ өөһэдынгөө хубитые соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд оруулхые оролдоно. КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон Министрнүүдэй Соведэй бүхы ажалшадта хандаһан Хандалгатай анхаралтайгаар танилсаад, зүбшэн хэлсээбди. Харюуданъ Онёо, «Юбилейный» Баян-Гол нютагуудай һургуулиин, библиотекын хүдэлмэрилэгшэд болон уран һайханай эдэбхитэд — студентнэр комплексно агитбригада байгуулаад, ажалшадые һайнаар хангана. «Дайшалхы хуудаһануудые» гаргаха, шэнэ газетэнүүдые, журналнуудые абаашаха, һонирхолтой концерт харуулха гэхэ мэтын хүдэлмэри агитбригадын гэшүүд үүсхэнэ. Концерт дээрэ тэдэ дуунуудые дуулажа, сценкэнүүдые, фельетонуудые уншажа, хатарнуудые гүйсэдхэжэ, үбһэшэдые үнэн зүрхэнһөөнь баясуулна.

Хүдөөгэй ажалшад бидэндэ баяр хүргэнэ. Юундэб гэхэдэ, бидэ гансашье концерт наада харуулна бэшэбди, мүн өөһэдөө туһаламжа хүргэдэгбди. Дурдабал, түлеэ бэлэдхэнэбди, малай байра сагаадганабди.

Мүнөө 70 центнер үбһэ сабшаха түсэбтэй аад, 100 центнер болгообди. Манай нютагай партиина, комсомолой организацинууд, мүн районой соёлой таһаг бидэндэ хододоо туһалдаг юм.

Таряа хуряалгын саһа эхилхэнь. Тиимэһээ концертынгээ программые шэнэлэн, холынгоо харгы замуудта бэлдэжэ эхилхэмнай.

В. ШАНГИНА,
Варгажанай районой Онёогой соёлой байшангай директор, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ.

ДЕПУТАТ — АРАДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭ

ХҮН ЗОНДОО ХҮНДЭТЭЙ

Надежда Молчанова арбадахи класс дүүргэһэнэй удаа хэн, юун болохо тухайгаа удаан бодомжолоогүй бэлэй: Улаан-Үдын почтамтда ерэжэ, почтальоной хүдэлмэридэ орохо тушаа мэдүүлгэ барюулаа һэн. Уданшьегүй сүүмхээр дүүрэн газетэ, журналнуудые үргэлһэн хүхюун зантай энэ басагантай Улаан-Үдын шэлэй заводой тосхоной нэгэ участогта уулзадаг болоо һэмди. Үбгэд, хүгшэдтэ тэдхэмжэ, пенсинүүдыень асаржа, һонирхоһон элдэб асуудалнуудтань дүүрэн харюу үгэхэ, бүхы захилнуудыень саг болзортонь дүүргэхэ, хүн зондо урин зөөлэхэнөөр хандаха гэхэ мэтэшэлэн һайн һайхан заншалыень почтальоноор ажаллажа байха үедэнь элеэр харагдадаг бэлэй.

Тэрэ хүнэй захиһан газетэ, журналнууд болон бусадшье литература саг дарыдань захигшадтань хүргэхын, комсомолой, политическэ һуралсалай һургуулинуудта ябажа, эрдэм мэдэрэлээ дээшэлүүлхын түлөө оролдодог байгаа. Тэрэ үеэр комсомол басаган Улаан-Үдын хэлхээ холбооной техникумдэ заочноор һурадаг болоһон тула ажалай һүүлээр учебнигүүд болон номуудые үдэшэ орой болотор уншадаг һэн.

— Бүхэли үдэртөө ажалдаа ябажа эсэшэхэш. Үдэшэндөө һурахаш—гайтай агша бэлэй. Гэбэшье олон шэнэ юумэнүүдые ойлгожо абадаг һэн тула урматай ябагша һэм,— гэжэ Надежда Ивановна мүнөө дурсан хөөрэдэг.

1974 ондо тэрэ хэлхээ холбооной техникум дүүргэжэ, технигэй мэргэжэлтэй болоһон тухай диплом абаһан байна. Тиигэжэ Надежда Молчанова өөрынгөө мэргэжэл шадабариие улам дээшэлүүлжэ, бэрхэ хүдэлмэрилэгшэ болоһоноо гэршэлээ ха юм.

Техникум дүүргэһэнэй удаа Улаан-Үдын хэлхээ холбооной 4-дэхи отделенидэ оператораар томилогдоһон байна. Ажал хүдэлмэридөө бэрхэ, коллектив соогоо хүндэтэй болоһон оператор Надежда Ивановна Молчанова КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаад, партиин гэшүүн болоо һэн. Тэрэ хододоо өөрынгөө эрдэм мэдэсые дээшэлүүлхын түлөө, хүн зониие улам һайнаар хангаха эрмэлзэлтэй һэн тула Новосибирскын хэлхээ холбооной институдай заочно отделенидэ ороо бэлэй.

Надежда Ивановна эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр үдэшэндөө, амаралтынгаа үдэрнүүдтэ программын ёһоор элдэб даабаринуудые дүүргэжэл гараа. Бэрхэ, һүбэлгэн ухаатай, ажал дээрэ түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг Н. И. Молчанова 1979 ондо Новосибирскын институт дүүргэжэ, хэлхээ холбооной инженер-экономист гэһэн мэргэжэлтэй болошо гараһан байна. Тэрэ жэлдэ хэлхээ холбооной 4-дэхи отделениин начальнигаар томилогдоо. Арбан жэлэй туршада Надежда Ивановна түрэл коллективээ ударидажа ябана. Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэдэй тосхонои хүн зон һунгалтада бэлэдхэлэн ябажа байха үедэ хэлхээ холбооной отделениие даагша Надежда Ивановна Молчановае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ һэн.

Олон хүнэй хабаадалгатай суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд Н. И. Молчановае манай этигэл найдабари харюулхаар, арадай депутадай үндэр үялгые дээрэ үргэжэ ябахаар хүн гэжэ зааһан юм.

Үнэхөөрөөшье депутат Н. И. Молчанова хүн зоной этигэл найдабариие харюулхын, тэдэнэй үгэһэн захяануудые дүүргэхын тула бүхы оролдолгоёо гаргана. Тэрэнэй ударидадаг хэлхээ холбооной отделени һүүлэй жэлнүүдтэ түсэбүүдээ амжалтатайгаар дүүргэдэг болоо, хангалгынь шанаршье һайжараа.

Тус отделениин коллективэй хүдэлмэридэ голодоһон, гомдолнууд үсөөрөө. Почтын, телеграфай талаар хангалгын шанар эрид дээшэлээ.

Гэхэтэй хамта, арадай депутадай ударидадаг 4-дэхи отделени «хүдэлмэреэ эрхим шанартайгаар хэдэг коллектив» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлһэн байна.

Депутат Надежда Ивановна залуушье һаа, өөрынгөө округой хүн зоной дунда ойлгууламжын ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна.

Б. СОТНИЧ,
манай штатнабэшэ корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. И. Молчанова.

Авторай фото.

«Бидэ ажаллахые хүсэнэбди!» — гэжэ Нью-Йоркдо һаяхан болоһон ажалгүй негрнүүдэй манифестацида хабаадагшад (зураг дээрэ) хашхаралдаһан байна.

Ажалгүйдэлгэ, мүнгэнэй үнэ сэнгэй бууралга, экономикын ургалтын зогсолто американецуудай, илангаяа негр уттанай дура гутаана. США-гай захиргаанай-бюджетнэ управлениин тунхаглаһан мэдээнэй ёһоор, ажалгүйшүүлэй тоо үшөө олон болохо.

ЮПИ—ТАСС-ай фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ШЭНЭ ГЭРНҮҮД БОДОНО

БЕРЛИН. Дрезден городой баруун хажууда оршодог Горбиц районой байрын гэрнүүд олоороо урган бодоно. Түсэбтэ табан жэлэй дүүрэхэдэ, энэ районой 45 мянган хүн зон байратай болохо.

Барилгын хүдэлмэри эндэ шата шатаар ябуулагдана. Зохидоор түхеэрэгдэһэн түрүүшын 300 байра энэ жэлдэ тоологдохонь. Байрын гэрнүүдтэй хамта хүүгэдэй саад, ясли, һургуули болон магазинууд бодхоогдоно. Багашуулай, һургуулиин һурагшадай наадаха газарнууд, спортивна талмайнууд түхеэрэгдэнэ.

Шэнэ микрорайоной проектээр автомобильнуудай ябадаггүй газарта ябаган хүнүүдэй зүргэ харгынуудтай зононууд хараалагданхай. Городой хүгжэлтын комплексно программын ёһоор ногоорууглгын хүдэлмэри хурдан түргэнөөр ябуулагдана.

ШЭНЭ ТЕХНОЛОГИ ЗОХЕОГДОНО

СОФИ. Металлай үйрэдэһөөр элдэб детальнуудые халуун аргаар хэблэн гаргаха технологи Болгарида бэлдэгдэбэ. Иимэ детальнууд бүхэ, һайн шанартай. Энэ хадаа совет болон болгар мэргэжэлтэдэй хамта зохёон бүтээһэн ажалай дүн болоно.

Һүүлэй жэлнүүдэй туршада НРБ СССР хоёрой хоорондо научно-техническэ харилсаа холбоон металлурги, машина бүтээлгэ, электронико, хими болон энергетикын талаар найдамтайгаар хүгжэнэ. Хоёр ороной эрдэмтэд болон мэргэжэлтэдэй хамтын оролдолгоор 600 гаран темэ мүнөө шэнжэлэн үзэгдэжэ байнхай.

«ЭРШЭТЭ АЖАЛАЙ ЖЭЛ»

УЛААН-БААТАР. «МНРП-гэй XVIII съездын болон Арадай революциин 60 жэлэй ойн жэлые эршэтэ ажалай жэл болгохо!» гэһэн уряа доро мүнөө Монголой нислэлэй хүдэлмэришэн ангиин олон мянган отряд хүдэлжэ байнхай. Түсэбтэ долоодохи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөө городой ажалшад ударидан толгойлно. Жэлэй түрүүшын долоон һарын туршада промышленна продукциин үйлэдбэрилгэ 5 процент ургаа. Улаан-Баатарай промышленна предприятинуудай коллективүүд хоёрдохи жэлэй хахадай һүүл багта миллион түхэригэй продукци даабариһаа гадуур бүтээн гаргаха гэһэн үялга абанхай.

СААХАРАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮГЖЭЛТЭ

ГАВАНА. Кубада саахарай промышленностиин хүгжэлтэдэ энэ түсэбтэ табан жэлэй туршада 927 миллион песо гэхэ гү, али 1976—1980 онуудайхида орходоо 5 дахин ехэ мүнгэн зөөри һомологдоһон байна. Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Саахарай промышленностиин министр Диоклес Торральба энэ һалбариин предприятинуудай барилга болон хабсаралгын асуудалаар болоһон мэргэжэлтэдэй национальна уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ ингэжэ мэдүүлбэ. Сан-Кристобаль (Пинар-Дель-Рио провинци) муниципалитедтэ иимэ уулзалга болоһо үнгэрһэн байна.

Энэ мүнгэ зөөри саахарай тростнигай плантацинуудые үргэдхэлгэдэ, түмэр замай, мүн саахар буйлуулгын заводууд тээшэ татагдаха харгынуудые барилгада, уһанай сөөрэмүүд болон уһалуурин түхеэрэлгэнүүдые барилгада, саахарай тростнигые буйлуулха предприятинуудые үргэдхэлгэ болон шэнэлэн һэльбэлгэдэ, энэ һалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй һуудал байдал һайжаруулха хэрэгтэ гаргашалагдаха юм гэжэ министр мэдүүлбэ.

(ТАСС).

Хилын саанаһаа ТАСС АПН

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТАЛА БАРИГШАДАЙ ХҮДЭЛӨӨН ҮРГЭДЭНЭ

СОЧЬИ. (Итали). Түбэй Италиин энэ багахан-хотын гудамжануудаар эб найрамдалай марш үнгэрбэ. «Нейтронно зэбсэг хорихо!», «Италида шэнэ бомбо болон ракета хэрэггүй!» гээд Италиин Коммунис партиин нютагай федерациин үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн маршда хабаадагшад мэдүүлээ. Ороной бусад районуудһаа итальян ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэд энэ һүртэ жагсаалда хабаадалсахые Сочьи ерэһэн байна.

«Итали США-һаа хэдэн мянган километрэй зайда оршодог. Гэбэшье бидэ, эгээлэй хүдэлмэришэн хүнүүд, американ засаг захиргаанай аюултай шиидхэбэринүүд тухай дуулаад байхадаа, һанаа амар байжа шадахагүйбди», — гээд ИКП-гэй городской федерациин секретарь Дж. Норчини ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. «Хэрзэгы муухай нейтронно зэбсэг олоор үйлэдбэрилжэ эхилхэ тухай американ президентын абаһан шиидхэбэри эсэсэй эсэстэ Баруун Европын оронуудта зорюулагдана бшуу. Манай түбиие, тобшолон хэлэбэл, Италиие аюултай ядерна склад болгуулхагүйбди», — гээд тэрэ хэлээ.

Удаа тээнь демонстрацида хабаадагшадай колонно хотын түбһөө «Унита» газетын һайндэрэй боложо байһан район тээшэ ошоо. Тэндэ митинг болоо. Баруун Европые нейтронно бомбо болон ядерна ракетэнүүдээр дүүргэхые һэдэжэ байһан американ ба НАТО-гай сэрэгэйхидэй бузар муухай түсэбүүдтэ эсэргүүгээр эдэбхитэйгээр тэмсэхээр шиидэнхэйбди гэжэ тэрээндэ хабаадагшад мэдүүлээ.

АНГОЛОДО ЭСЭРГҮҮ ЭЭЗРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ДОБТОЛГО

ЛУАНДА. Анголын Арадай Республикын Обороноын министерствын мэдээсэл энэ тараагдаа. Тэрээн доторнь ингэжэ хэлэгдэнэ: августын 23-да Урда-Африкын самолёдууд Порт-Алешандриин район ба Кунене провинциин захиргаанай түб — Онживадэ хото дээгүүр тагнуулай ниидэлгэ хээ. Энэл үдэр «Мираж», «Баканир» түхэлэй 6 самолёт агаарһаа добтолжо, Анголын газар худар 200, 300 километр гүнзэгыгөөр ороод, хэдэн һуурин газарнуудые һандаргаа. Августын 24-дэ ЮАР-ай оньһожоруулагдамал хоёр колонно газарай сэрэгүүд авиациаар дэмжэгдэн, Шангонгын ба Кахамай район руу добтолон дабшаба. Түрүүшынь колонно Анголын арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй (ФАПЛА) частьнуудтай Шангонгын районд тулалдажа эхилээ. Хоёрдохи колоннонь урда хилэһээ 150 километртэ байдаг Катекеро тосхониие эзэмдэһэнэй һүүлээр, ФАПЛА-гай подразделенинүүдтэй мүн лэ дайралдаа. Эдэ хоёр районда хүндэ хүшэр байлдаанууд болоно.

НРА-гай Обороноын министерство һэримжээ бэхижүүлхыень, Анголын революциин туйлалтануудые хамгаалхын тула шадагдаха бүхы юумэ хэхыень уряалан, арад зондо хандаба.

МПЛА—Ажалай партиин түрүүлэгшэ, НРА-гай президент Ж. Эдуарду душ Сантушай ООН-ой генеральна секретарь Курт Вальдхаймда эльгээһэн бэшэг доторынь Анголо дахинаа ЮАР-ай зүгһөө эзэрхэг түримхэй зэбсэгтэ добтолгодо дайрагдаад байна гэжэ хэлэгдэнэ.

КОСТА-РИКЫН ТҮЛӨӨЛЭГШЫН МЭДҮҮЛГЭ

НЬЮ-ЙОРК. Уласхоорондын нэгэдэлэй дэргэдэ США-гай зүгһөө саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Дж. Киркпатрикын зүгһөө энэ орон тушаа хэлэһэн хардалгата үгэнүүдые буруушааһан мэдүүлгэ Коста-Рика эльгээбэ. Коста-Рикэһээ ООН-ой дэргэдэ байдаг түлөөлэгшын Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин генеральна секретарь К. Вальдхаймда эльгээһэн бэшэг дотор США-гай түлөөлэгшын үгэнүүд «худал хуурмаг» гээд нэрлэгдэнэ. «Майами Геральд» газетэдэ Дж. Киркпатрикын үгэһэн интервьюгэй үгэнүүд — энэ республикын «политическэ байдал тогтуурингүй байна», тэрээндэ США-гай зүгһөө «сэрэгэй туһаламжа» үзүүлхэ шухала гэһэн үгэнүүд бэшэг дотор дурдагдана.

Сэрэгэй ямаршье туһаламжа үзүүлхые Коста-Рика гуйгаагүй, тиимэ юумэ хүлеэнэгүй. Өөрынгөө дотоодын хэрэгүүдые өөрөө шиидхэхэ хаба шадалтай гэжэ мэдүүлээ гээд тэрэ документ дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

ПОЛЬШОДОХИ БАЙДАЛ ТУШАА

ВАРШАВА. Польшын дотоодын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо В. Пожога «Трибуна люду» газетэдэ интервью үгэхэдөө, ингэжэ мэдүүлбэ: манай оронд туристнуудай, журналистнуудай түхэлтэйгөөр ерэдэг гадаадынхидай зүгһөө Польшодо хэдэг шпионажай улам олошоржо байһые олон һарын туршада тэмдэглэнэбди. Капиталис оронуудһаа Польшодо байдаг элдэб түлөөлэлгэтэ эмхинүүдтэ шэбээлһэн резидентнүүд тагнуулай ба һүйдхэлэй ябуулгаяа улам үргэдхэнэ. Зарим дипломадууд Польшын эрхэтэдые өөһэдынгөө тагнуулшад болгохо ябуулга хэнэ.

НАТО-гай гэшүүд-гүрэнүүдэй хуулита түлөөлэлгэтэ эмхинүүд Польшодохи үйлэ хэрэгүүдэй һүжэрэлгые анхаралтайгаар адаглан шэнжэлнэ, орон доторхи шахардуу байдал тэдэнэй ажал ябуулгаяа эдэбхижүүлгэдэнь таарамжатай байна, холбоо барисаа тогтоохо, мэдээнүүдые суглуулха арга боломжо олгоно.

Польшодо байдаг американ түлөөлэлгэтэ эмхинүүд ехэ эдэбхи гаргана. «Солидарностьтай» холбоо барисаагаа гүрэнэй захиргаанай түлөөлэгшэдтэй тогтооһон мэтэ хэм хэмжээндэ байлгаха гэһэн һэдэлгэ НАТО-гай гэшүүд — гол гүрэнүүдэй зүгһөө таргагдана. Капиталис оронуудһаа Варшавада байдаг зарим түлөөлэлгэтэ эмхинүүдтэ «Солидарностьтай» холбоо барисаа хэхэ тусхай тушаалнууд бии болгогдонхой.

Гадаадын ба дотоодын харша хүсэнүүдэй холбоон тодорхой политическэ оршон байдалда элеэр харагдана, хилын саанахи һүйдхэлэй түбүүдэй ба социализмда харша дотоодын хүсэнүүдэй хамтын ябуулга Польшын амгалан байдалда улам ехэ аюулнуудые тохёолдуулха нүхэсэл болоно гэжэ В. Пожога саашадаа мэдүүлбэ. Польшодохи засагые гартаа абахаар бэлэмбди гэжэ мэдүүлдэг хархис бүлэглэлнүүдтэ баруун тээхи оронуудай империалис бүлэгүүд материальна ба политическэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Манай орон доторхи зүришэлдөөнүүдэй һүжэрэлгые зүүн ба баруун оронуудай хоорондын ехэ хёмороондо хабаатай аласай зорилго бэелүүлхын тула шухала дабтагдашагүй арга боломжо мүн гэжэ империалистнууд тоолоно. Тэдэнэр түбхын түрүүндэ Польшые улам һуларуулха, Европын социалис гүрэнүүдэй нэгэдэл ба бата түбшэн байдалые һандааха, тэрэшэлэн уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ зүришэлдөө үүдхэхэ гэжэ эрмэлзэнэ.

Социалис оронууд тушаа баруун тээхидэй баримталдаг стратеги Польшодо онсо анхарал хандуулна.

МҮНӨӨДЭР—СОВЕТ КИНОГОЙ ҮДЭР

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН ХУРСА ЗЭБСЭГ

МҮНӨӨ жэлдэ Совет киногой үдэр гурбадахи удаа тэмдэглэгдэжэ байна. Киногой промышленностиие национализацилха тухай В. И. Ленинэй гар табилгатайгаар декредэй гарhан 62 жэлэй ойн урда тээхэнэ Киногой үдэрые жэл бүри тэмдэглэхэ тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиум тогтоол баталан абаа юм. Юуб гэхэдэ, ажалша түмэнэй коммунис ёhoор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ совет киноискусствын габьяа сэгнэшэгүй ехэ бшуу. Тэрэнь жэл бүри үшөө ехэ боложо байна.

Бүхэсоюзнаhаа гадна, бүхэдэлхэйн кинофестивальнуудта совет кино үндэр шангуудта хүртэдэг гээшэ. «Киноискусствын гуманис ёho гуримай түлөө, арадуудай хоорондо эб найрамдалай, хани барисаанай түлөө» гэhэн уряа доро үнгэрhэн уласхоорондын XII кинофестивалиин үедэ «Тегеран-43», «Джамалай модон», «Хара тахяа гү, али газар доро амидарагшад» гэhэн совет фильмүүд үндэр шанда хүртэhэн байна.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ Л. И. Брежневэй хэлэhэн тоосоото элидхэл соо бусад искусствануудай тоодо совет кино үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө hэн.

Фильм бүтээгшэд харагшад хоёрые холбохо, киноискусствын зохёолые олон тоото харагшадай ухаан бодолдо хүргэхэ гэhэн зорилго киносетиин болон кинопрокадай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ табигдана.

Манай республикын кинофикаторнууд хүндэтэ эдэ уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Республикымнай кинофикацин системэдэ 2000 гаран хүн хүдэлнэ. Дүн хамта гурбан профсоюзай болон элдэб захиргаануудай мэдэлэй 1063 кино-тухеэрэлгэ хүн зониие хангана. Кинопрокадай конторын болон тэрэнэй хоёр отделениин hанда уран hайханай, баримтата, научна удхатай, мультипликационно 13000 бүүлгабари хадагалагдажа байдаг юм.

Республикымнай кинофикаторнууд арбадахи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые сүм бэелүүлээд, КПСС-эй XXVI съездые ажалай амжалтаар угтаа hэн. Жэшээнь, гүрэнэй киносетиин түхеэрэлгэнүүд 94 миллион харагшадые табан жэл соо хангаа, түсэбhөө гадуур 23 мянган киносеанс харуулагдаа, валова суглуулбариин талаар түсэб 100,3 процент дүүргэгдээ.

Хүн зониие киногоор хангаха хэрэгтэ киносетиин Улаан-Үдын, Закаменскын, Прибайкалиин, Түнхэнэй дирекцинүүд, «Эрдэм», «Юность», «Россия», «Одон» кинотеатрнууд горитойхон хубитаяа оруулба. Совет кинематографиие хүгжөөлгэдэ габьяатай байhанайнгаа түлөө, ажалшадые коммунис хүмүүжүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаhанайнгаа түлөө, арбадахи табан жэлэй даабаринуудые эрхим дүүргэhэнэй түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар ёhoор, киносетиин болон кинопрокадай олон хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо манай республикын түлөөлэгшэд СССР-эй орден, медальнуудаар шагнагдаа бшуу. Тиихэдэ «Байгал-Амарай түмэр замые барилсаhанай түлөө» медаляар киносетиин Хойто-Байгалай дирекциин жолоошон Н. М. Удовиченко, киномеханик А. Н. Гольский гэгшэд шагнагдаа. Мүн «Арбадахи табан жэлэй ударник» гэhэн тэмдэгээр киносетиин 14 хүдэлмэрилэгшэд, «СССР-эй кинематографиин отличник» гэhэн тэмдэгээр 16 хүн шагнагдаа. Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшын нэрэ солодо 5 хүн хүртөө.

Арбадахи табан жэлэй туршада манай кинофикаторнууд парти, правительствын табиhан зорилгонуудые бэелүүлэн, хүн зониие коммунис ёhoор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ яhала горитой хубитаяа оруулаа гэжэ дээрэ дурсагдаhан баримтанууд гэршэлhэ бэшэ гү? Илангаяа «Хүдөөгэй хүн зониие соёлой талаар хангалтые саашадань hайжаруулха хэмжээнүүдэй тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, «Үзэл суртал, политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолнууд бидэнэй хүдэлмэридэ горитойхон нүлөө үзүүлээ hэн гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Мүнөө үедэ республика доторнай 140 кинолектори, 22 киноклуб хүдэлнэ. Гадна кинофестивальнууд, тематическа харалганууд саг үргэлжэ үнгэргэгдэнэ. Оронноймнай киностудиин бүлэгүүдтэй, мэдээжэ артистнуудтай уулзалганууд боложо байдаг.

Жэл бүри совет 10 эрхим фильм буряад хэлэн дээрэ оршуулагдан бүүлгагдана. Эдэ фильмүүд имагтал манай республикада харуулагдана бэшэ, мүн Агын болон Усть-Ордын автономито округуудта эльгээгдэдэг.

Кинотеатрнуудта хэрэгтэй мебель, рекламын стендүүд киномеханическа заводто хэгдэдэг болонхой.

КПСС-эй XXVI съездын уттамжада зорюулагдаhан кинофестиваляар, тематическа харалгануудаар манай кинофикаторнууд шэнэ табан жэлээ эхилhэн байна. Съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр манай хүдэлмэрилэгшэд дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэhэн габьяатай. Тиигэжэ түсэбhөө гадуур 90000 харагшад хангагдан, валова суглуулбари 20 мянган түхэригтэ хүрөө.

1981 оной түрүүшын хахадта республикымнай экрануудта «Экипаж», «Петрой эдир наhан» болон бусад hайн hайн фильмүүд харуулагдажа, хүн зоной зүгhөө үндэр сэгнэлтэдэ хүртэhэн байна. Имагтал Улаан-Үдэдэ гүрэнэй киносеть 3,4 миллион хүн зониие хангаа, валова суглуулбариин талаар түсэб 107,5 процент дүүргэгдээ.

Киносетиин городской дирекциин хүдэлмэрилэгшэдэй ехэ коллектив 250 хүнhөө бүридэнэ. Тэдэнэй 105-ниинь коммунис ажалай ударнигууд.

Долоон hарын туршада республикын кинофикаторнууд бүхыдөө ямараар хүдэлөөб гэбэл, 10,3 миллион харагшад хангагдаа, 171 мянган киносеанс харуулагдаа. Киносетиин Түнхэнэй, Загарайн, Ивалгын, Кабанскын, Хойто-Байгалай дирекцинүүд эрхимүүдэй тоодо ороно.

Гэбэшье республикын кинофикаторнуудай зорилгонууд утаа ехэ. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, табан жэлэй туршада, мүн 1990 он болотор эмхидхэлэй түйлай ехэ хүдэлмэри ябуулжа, хүн зониие коммунис ёhoор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа бад гэмээр оруулха байhанаа мэдэрнэбди.

В. САНИН,
Буряадай АССР-эй Кинофикациин управлениин начальнигай орлогшо.

ОЛОН ҮНДЭҺЭ ЯҺАТАНАЙ БҮАЭ ДОТОР

ТҮРҮҮШЫН ТУРШАЛГАНУУД

Таджик кинематографистнуудай бүүлгаhан **«Любовь моя, революция»** гэжэ уран hайханай фильм дотор хүлгөөтэ үедэ арадайнгаа зол жаргалай түлөө тэмсэгшэдэй зэргэдэ жагсаhан 20-ёод онуудай интеллигентын хуби заяан тухай хөөрэгдэнэ.

Тус фильмые найруулан табигшадай олонхинь түрүүшынгээ туршалга хээ юм. ВГИК-тэ хүмүүжүүлэгдэhэн режиссер-найруулан табигша О. Тулаев, гол ролиие гүйсэдхэгшэ — Таджигай искусствын институдые дүүргэhэн М. Рахманов гэгшэд энэ хүдэлмэреэрээ түрүүшынхеэ мэргэжэл шадабаряа харуулба.

— Һүүлэй үедэ таджик кинодо бэлигтэй олон залуушуул нэмэжэ ерээ, — гэжэ республикын Кинематографистнуудай холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь В. Ахадов хэлэнэ. — Эдэнэр манай үе сагта таарама орёо хурса темэнүүдые зоригтойгоор шэлэн абана. Залуу режиссёр А. Кудусов байгаалиин баялигуудые олзоборилогшод тухай уран hайханай фильм бүүлгажа эхилээд байна. Тэрэнэй сасуутан А. Худоназаров Памирта Совет засагай тогтоогдоhон тухай «Юности первое утро» гэжэ фильм бүүлгаа. Баримтата фильмүүдые эхилэн бүүлгажа байгшадай хүдэлмэринүүдэй дунда Рогунска ГЭС-эй болон Таджигай алюминиин заводой барилгашад, түрүү хлопок хурьяагшад ба механизаторнууд тухай лентэнүүд бии.

Душанбе.

ЭКРАН АЖАБАЙДАЛ ШЭНЖЭЛНЭ

«Беларусьфильмдэ» бүүлгагдажа байhан **«Личные счеты»** гэжэ кинолентэ эрдэм наукын хүнүүдтэ зорюулагдана. Уран зохёолшо-публицист А. Боринэй сценараар режиссер А. Карпов тэрэниие найруулан табина.

— Фильмымнай геройнууд hанаhанаа табидаггүй, эрэлхэг зоригтой, хүлгөөтэ сэдьхэлтэй хүнүүд, — гэжэ режиссёр хэлэнэ. — Тэдэнэр шэнэ, түрүү юумэнэй хүсэндөө орохо хэрэгтэ hаад тойбо татадаг, «наранhаа наагуур, намhаа саагуур» гэжэ hуудаг хайшаа хэрэг хүнүүдтэй тэмсэнэ. Фильм дотор шиидхэгдэжэ байгаа техническэ болон үйлэдбэриин асуудалнуудай саана ниитэ хүн зоной орёо харилсаанай асуудалнуудые харанабди.

Белоруссиин кинематографистнууд эдэ үдэрнүүдтэ манай үеын хүндэ зорюулагдаhан фильмүүд дээрэ хүдэлнэ. Хүдөөгэй залуушуул, үеhөө үедэ дамжадаг ёho заншалнууд тухай хөөрэhэн **«Контрольная по специальности»** гэжэ уран hайханай фильм Витебскэ областиин hууринуудай нэгэндэ бүүлгагдажа эхилээ. 80-яад онуудай коммунистнуудта олон тоото баримтата фильмүүд зорюулагданхай.

Минск.

КИНЕМАТОГРАФИСТНУУДАЙ НҮХЭД

«Ижорский завод» гэжэ нэгэдэлэй хүдэлмэришэд **«Две строчки мелким шрифтом»** гэжэ түүхэтэ-революционно фильмые эгээл түрүүлэн хараба.

Шэнэ лентээ хүдэлмэришэдтэ түрүүлэн харуулhан «Ленфильм» студиин режиссер В. Мельниковтэ энэнь нэгэ мүhэн hунгагшадтаяа уулзалга болобо. Ушарынь гэхэдэ, жэл хахадай урда тээ эндэхи хүдэлмэришэд тэрэниие Ленсоведэй депутадаар hунгаа бшуу. Предприятиин хүдэлмэришэдэй оронoй эгээл үнинэй, олон жэлэй хани барисаатай студиингаа коллективые хүндэлэн ёhолдогынь эндэ элеэр харагдана.

Алдар суута предприятиин цехүүд Нева мүрэн дээрэхи городой кинематографистнуудай хүдэлмэрилдэг талмайханууд нэгэнтэ бэшэ болоhон бэйха. «Ночная смена», **«Здесь наш дом»**, «Ижорский батальон» гэжэ фильмүүд дотор заводой ажабайдалтай холбоотой үйлэ хэрэгүүд харуулагданхай юм. Хүдэлмэришэдэй үүсхэлээр манай үеын хүн тухай конкурс-харалганууд заншалта болонхой. Нэгэдэлэй хэдэн мянган хүдэлмэришэд ниитын жюрие түлөөлдэг. Конкурс-харалгын hүүлээр ...ранай мастернууд ...дай тэмдэглэhэн анкет... цензинүүдые анхаралтай... шэнжэлдэг, хүдэлмэриш... эрилтэнүүдэй гүйсэдөөр ...лүүлэгдэхэ хэрэгтэ тү... зантай юм.

Ленинград.

ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ ХАЯАНУУД

Айха тунхарихые ...гүй революциин рыцарь Ф. Дзержинскидэ **«Крах операции «Террор»** гэжэ фи... зорюулагдана.

Тэрэниие «Мосфильм» ...ди Польшо ГДР хоёрой ...ранай мастернуудтай ...табиhан байна.

Оронноймнай эгээл ...студиин мастернуудай ...саадахи нүхэдтэеэ байг...hан зохёохы «холбооной ...шалнуудые тус фильм ...гэлжэлүүлнэ. Харагшад... hайхашааhан хамтын ...арбаад зохёол hүүлшын ...нүүд соо хамтын ...бүүлгагдаа. Тэдэнэй дун...hаа режиссернууд А. Ал... В. Наумов хоёрой бүүлга... **«Тегеран-43»** гэhэн фашис... да эсэргүү политическ... фильм нэрлэмээр. Москв... дахи уласхоорондын ...шын кинофестивалиин ...шангуудай нэгэндэ хүртэ... энэ фильм бүтээлгэдэ Ф... ци. Швейцариин кинофи... нүүд хабаадалсаhан бай... Режиссер С. Бондарчук ...нөө совет-мексикан **«Красные колокола»** гэжэ фильм бү... гажа дүүргэжэ байна. ...Ридэй ажабайдалда зор... лагдаhан энэ лентэ бүү... ха хүдэлмэридэ итальян ...нематографистнууд хабаа...

Чехословакиин кинема... графистнуудтай **«Фронт в тылу врага»**, монгол нүхэд... **«Через Гоби и Хинган»** ...hэн лентэнүүд бүүлгагда... Эдэ бүгэдэ харилсаа холбо... ной үрэ дүн болоно.

Москва.
(ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэв).

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: «Кр... операции «Террор», «Расследование» гэhэн фильмүүд... хэhэгүүд.

ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Совет киноискусствын мастернууд — 300 мянга гаран режиссер ба актер, оператор ба уран зурааша, кинодо хабаатай бусад хүдэлмэрилэгшэд августын 27-до Совет киногой үдэрые тэмдэглэхэнь.

Совет киногой 62 жэлэй ойн баярта зорюулан, манай республикын кинофикациин хүдэлмэрилэгшэд элдэб янзын хэмжээ ябуулгануудые хараалhан байна. Тиимэhээ hайндэрэймнай экран яhала баян, hонирхолтой байхаар хүлеэгдэнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ республикымнай кинотеатрнуудта баяр ёhололой сеанснууд, уран hайханай шэнэ фильмүүд, кинопанораманууд харуулагдаха, кино-үдэшэнүүд үнгэргэгдэхэ юм. Түрэл Коммунис партимнай ба революциин түүхэ тухай, манай үе саг тухай хөөрэhэн фильмүүдые эдэ үдэрнүүдтэ олоор харахат. Тэдэнэй гол геройнууд коммунистнууд ба тэмсэлшэд байханиь элитэ.

Мүнөөнэй хүдөө, нютагуудай ажабайдал тухай **«Трижды о любви»** гэжэ фильм хөөрэхэ. Хото городуудта ажаhуугшад тэрэниие hонирхон хараха аабза. Хүн зоной хоорондохи орёо харилсаануудта **«Белый ворон»** гэжэ фильм зорюулагданхай. Граждан дайнай үеые **«Не ставьте лешему капканы...»** hануулна.

Свердловскын кинематографистнуудай найруулан табиhан **«Чрезвычайные обстоятельства»** гэжэ фильм оронноймнай нэгэ ехэ барилга дээрэ тохёолдоhон орёо байдалай хайшан гэжэ шиидхэгдэhые харуулна.

Ехэ болоходоо хүн ямар болохоб, тэрэнэй ажабайдалые ба хүнүүдые ойлгожо, сэгнэжэ hурахада, юун шухалаб, ёhотой нүхэр гээшэ ямар байхаб гэхэ мэтэ асуудалнуудта **«Хочу, чтобы он пришел»** гэhэн фильм табигшад хандана.

М. Горькиин нэрэмжэтэ студида бүүлгагдаhан **«Сказка, рассказанная ночью»** гэжэ үнгэтэ, үргэн экранта фильм мүн лэ эдир харагшадта зорюулагданхай.

«Ушаралта ябадалнууд — экран дээрэ» гэhэн нэгэн ниитэ гаршаг доро **«Петровка-38»**, **«Огарева, 6»**, **«Город принял»**, **«Расследование»**, **«Два долгих гудка в тумане»** болон бусад фильмүүд анхаралдатнай дахинаа дурадхагдаха.

Гадна хүгжэм-дуута ба шог ёгто шэнжэтэй бүлэг фильм харуулагдаха байха.

Совет киноискусствын алтан жасада оруулагдаhан үнинэй фильмүүдые мүн лэ hонирхон хаража болоно. Тэрээнhээ гадна баримтата фильмүүд олон байха зэргэтэй. Жэшээлхэдэ, **«Торжественный вечер в Кремле»** гэжэ үнгэтэ фильм-концерт КПСС-эй XXVI съездын хүдэлмэридэ зорюулагданхай гээшэ.

Совет киногой 62 жэлэй ойн баярые тэмдэглэлсэн, республикымнай кинотеатрнуудта эдэ үдэрнүүдтэ табигдаха фильмүүдые олоороо ерэжэ, эдэбхитэйгээр харахыетнай хүсэнэбди.

Т. НИКУЛИНА,
кинопрокадай ахамад редактор.

ЭРЭЛХЭГҮҮДЭЙ УРИЛДААН

Манай республикын ДОСААФ-ай эмхинүүдэй гэшүүд спортын элдэб зүйлнүүдээр hорёо мүрысөөнүүдые таhалгаряагүй үнгэргэжэ байдаг гээшэ. Иланга эдэнэр техническэ зүйлнүүдтэ анхаралаа ехээр хандуулна. Һаяхана эдэнэр авиазавод шадар мотоциклаар урилдагшадай дунда элжээтэ мүрысөө үнгэргэhэн байна. Зүрхэтэйшүүлэй энэ урилдаанда ДОСААФ-ай Улаан-Үдын нэгэдэмэл-техническэ hургуулиин, авиационно заводой, Зүүн Сибириин технологическа институдай, ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор-бүтээлгын заводой командануд хабаадаба.

Бусадhаа түрүүлэн 125 кубическа сантиметр цилиндртэй мотоциклаар урилдаан болоо. Эндэ техническэ hургуулиин түлөөлэгшэд Александр Бадняев, Владимир Нечаев гэгшэд эрхимлэжэ, командадаа шухала очко асарhан байна. Мүн 250 кубическа сантиметр цилиндртэй мотоциклаар урилдагшад сооhоо тус hургуулиин түлөөлэгшэ Сергей Яньков, технологическа институдай студент Николай Константинов гэгшэд түрүүшын хоёр hуури эзэлээ.

500 сантиметр цилиндртэй мотоциклаар урилдаhан спортсменүүдэй дундаhаа техническэ hургуулиин түлөөлэгшэ Юрий Бадмаев, ДОСААФ-ай Кабанскын авто-hургуулиин курсант Сергей Кривошеев эрхимлээ. 1000 кубическа сантиметр цилиндртэй мотоциклаар урилдагшад сооhоо авиационно заводой хүдэлмэришэд Петр Жерников, Владимир Темняков гэгшэд шалгарhан байна.

Командануд хоорондын дүн гаргахада, ДОСААФ-ай Улаан-Үдын техническэ hургуулиин команда эрхимлэжэ, авиационно заводой комсомолой комитедэй тогтооhон дамжуулгын кубогта хүртэбэ. Удаадахи хоёр hууриие технологическа институдай, авиационно заводой командануд эзэлээ.

Т. БАДМАИН.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ТӨБШОХОНООР

Δ Рязань хотодо hурагшадай дунда бүхэроссиин XVI спартакиада хүнгэн атлетикээр боложо дүүрэбэ. Энэ мүрысөөндэ Алас-Дурна зүгэй зонодо түрүү hуури эзэлhэн манай республикын hурагшад хабаадаа. Байгша ондо Кабанскын дунда hургуулиие дүүргэhэн Ольга Козлова эрхим амжалта түйлабa. Тэрэ 100, 200 метрэй зайнуудые 12,91 болон 26,17 секундa соо гаталжа амжаба. Мүн Онохойн найман жэлэй hургуулиин hурагша Татьяна Гуринова 3000 метрэй зайда эрхимлэжэ шадаа.

Δ Чебоксары хотодо «Буревестник» бүлгэмэй Россиин Соведэй эдиршүүл сугларжа, хүнгэн атлетикээр түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөө үнгэргэбэ. Эндэ хабаадаhан Ехэ Куналейн дунда hургуулиин hурагша Николай Петров гурбан километрэй зайе юhэн минута 00,2 секунда соо гаталжа, түрүүлhэн байба.

Δ Улаан-Үдын 43-дахи hургуулиин даам наадагшадай команда Бүхэроссиин түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаhанаа бусажа ерэбэ. Эдэнэр Оренбург хотодо болоhон наадаанда хабаадаhан хорин хоёр командын дундаhаа дүрбэдэхи hуури эзэлээ. Һурагшад Юрий Малинин, Вячеслав Покацкий гэгшэд түрүү hуури эзэлhэн байна.

Δ ГТО-гой олон зүйлөөр Эрхүү хотодо үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ Зүүн Сибириин технологическа институдай команда хоёрдохи hуури эзэлбэ. Мастерта кандидат Наталья Соболева дүн хамта 101 очко абажа, дүрбэдэхи hуури эзэлhэн байба. Тэрэ 100, 1000 метрэй зайнуудта граната шэдэхэдээ, эрхимлэжэ гараhан байха юм.

ҺАНАҺАНДА ХҮРЭБЭГҮЙ

«Спартак» бүлгэмэй түбэй соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Могилев хотодо боложо дүүрэбэ. Һур харбалгаар болоhон энэ мүрысөөндэ Украинын, Белоруссиин, РСФСР-эй, Армениин, Узбекистанай, Таджигай, Киргизиин республиканuудай, Москва хотын эдир спортсменүүд хабаадаа.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр хүбүүд 90, 70, басагад 70, 60 метрэй зайнуудта мэргэнээ туршалсаhан байгаа. Хойто үдэрынь эдэнэр 50, 30 метрэй зайда харбаhан байна. Мүн удаадахи үдэрнүүдтэнь дээрэ хэлэгдэhэн зайнуудта мүрысөөн үргэлжэлүүлэгдээ.

Москва хотын түлөөлэгшэ, СССР-эй спортын мастер Андрей Александров мүрысөөнэй түрүүшын үдэрhөө эрхимлэжэ гараhан юм. Тэрэ абажа боломоор 360-hаа 262 очко абажа эрхимлээ. Хоёрдохи hуурие 260 очкотойгоор Таджигай ССР-эй түлөөлэгшэ, СССР-эй спортын мастер Рустам Сулейманов эзэлээ. Басагад сооhоо Таджигай ССР-эй түлөөлэгшэ, нэгэдэхи разрядтай Гавхар Пулатова 70 метрэй зайда хёрхо мэргэн байба. Тиин тэрэ 275 очко абаhан Белоруссиин ССР-эй түлөөлэгшэ, мастерта кандидат Татьяна Горбатенкэhээ гурбан очкогоор гээгдэжэ, хоёрдохи hуури эзэлээ.

Хүбүүдэй дунда 70 метрэй зайда харбалгын болоходо, Москваhаа ерэhэн 15-тай Дмитрий Уткин 312 очко абажа эрхимлээ. Энээнhээ дүрбэн очкогоор гээгдэhэн манай республикын түлөөлэгшэ, СССР-эй спортын мастер Константин Эрдынеев хоёрдохи hуури эзэлхэ баатай болоо.

Таджигай ССР-эй түлөөлэгшэ, спортын мастер Зоя Нургатина 60 метрэй зайда 309 очко абажа, түрүүлжэ гараhан байна. Удаань тэрэ 50, 30 метрэй зайнуудта харбахадаа, дүн хамта 1199 очкотой боложо түрүүлhэн байна. Мастерта кандидат Ирина Кравчук (Украина) 1162 очкотойгоор хоёрдохи hуури эзэлжэ, СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэбэ.

Удаадахи ээлжээндэ «М.1» упражнени гүйсэдхэгшэд сооhоо Рустам Сулейманов, Константин Эрдынеев гэгшэд тус тустаа 1200—1172 очкотойгоор түрүүшын хоёр hуури эзэлээ. Мүн эдэ хоёр хойто үдэрынь энэ зайда упражнени гүйсэдхэхэдөө баhал мэргэн байба. Тиигэжэ спортын мастер Рустам Сулейманов дүн хамта 2385 очко абажа, «Спартак» бүлгэмэй түбэй соведэй эрхимэй эрхим гэhэн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Удаадахи хоёр hуурие тус тустаа 2362—2336 очко абаhан Игорь Котов (Таджигай ССР), Константин Эрдынеев гэгшэд эзэлhэн байна.

Басагадай дундаhаа Зоя Нургатина Гавхар Пулатова хоёр тус тустаа 2386, 2307 очкотойгоор нэгэдэхи, гурбадахи, харин Ирина Кравчук 2373 очкотойгоор хоёрдохи hуурида гараhан байба.

Командануд хоорондын дүн гаргахада, басагад сооhоо Таджигай ССР-эй команда 6938 очко абажа эрхимлэбэ. Белоруссиин, Украинын ССР-нүүдэй командануд удаадахи хоёр hуури эзэлhэн байна.

РСФСР-эй суглуулагдамал командада оруулагдаhан манай республикын басагад hанаhанда хүрэбэгүй. Тиигэжэ эдэнэр табадахи hуурида түригдөө. Харин хүбүүднай РСФСР-эй командые 6721 очкотойгоор түрүү hуурида гаргажа шадаа.

Бүхы командануудай дүн гаргахада, Таджигай ССР-эй спортсменүүд 13622 очкотойгоор эрхимлэжэ, «Спартак» бүлгэмэй түбэй соведэй дамжуулгын кубогта хүртэбэ. Москва хотын, Белоруссиин hур харбагшадай командануд удаадахи хоёр hуури эзэлээ. Буряадай АССР-эй «Спартак» бүлгэмhөө Россиин Федерациин нэрые хамгаалhан басагадай hулаар харбаhанhаа боложо, РСФСР-эй команда табадахи hуури эзэлхэ баатай болоо.

Н. ИВАНОВ,
республикын категориин судья.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Тэжээл бэлэдхэлэй эршые шангадхаха» — материалнуудай суглуулбари. «Республикын ажалай эршэ» — промышленна предприятинуудhаа абтаhан мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Таряа хуряалгые угтуулан. «Бүхы ургасаяа hайнаар хуряан абаха» — К. Солодовниковой статья. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуud.

Хоёрдохи хуудаhанда. Фермын партийна бүлэг. «Үльгэр жэшээ хэзээшье хэрэгтэй» — С. Убеевэй статья. Түрэл орон доторнай. Табан жэлэй түрүүшүүл. «Комогорцевой hургуули» — Е. Богаевай зураглал. Редакцида ерэhэн бэшэгэй мүрөөр. «Үндэр эрилтын оршон байдалда» — Улаан-Үдэ городой барилгын шиидхэгдээгүй асуудалнууд тухай материал.

Гурбадахи хуудаhанда. Багшанарай августын зүблөөнүүд. «Бултаниие hураха, hайнаар hургаха» — Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министрэй орлогшо З. Пироговагай статья. Социалис оронуудта. Хилын саанаhaa.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Нютаг нютагай hонин. Мүнөөдэр — Совет киногой үдэр. «Мүнөө үеын хүнэй магтан харуулха» — А. ...меновой статья. «Сошо... мо мэдээн» — харгы ...аюулгүй байдал сахиха ...лаар республиканска ко...тедэй зүблөөн дээрэhээ ...дэглэлнүүд.

САГАЙ УЛАРИЛ

МҮНӨӨДЭР республи... доторнай сэлмэжэ, бүры... байха. Олонхи нютагуу... багаханаар бороон орохо. ...руун-хойноhоо секундын ...11 метр хүсэтэйгөөр hал...ха, секундын 15—20 м... хүрэтэр hалхин шанга... 13—18 градус дулаан ...ха.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Гимнастика. 10.05 — «Спортивна тугууд доро». Концерт. 10.25 — Мультфильмнүүд. 10.50 — «Кафе «Изотоп». — уран hайханай фильм. 12.10 — «Александр Гринэй Крымдэ байhан үе». 12.40, 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — «Совет киногой хүгжэлтын эхин шатада». 16.00 — «Эдир наhан» ансамбль наадаха. 16.25 — Үхибүүдтэ — фильм. «Белый пудель». 17.30 — «ПТУ-да юундэ, хайшан гээд hургадаг бэ?». «Кузбассай шахтёрнуудай залуу халаан».

Улаан-Үдэ. «Байгал». 18.30 — «Эрдэм ба техникэ» — киножурнал. 18.10 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 18.55 — «Депутадуудай ажал хэрэгүүд, хараа түсэбүүд». 19.35 — «Волшебные кристаллы».

Орбита. 19.45 — **«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».** 20.00 — «Оронoй таряалан дээрэ». 20.15 — Совет киногой үдэртэ. Кинематографиин талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй Түрүүлэгшэ Ф. Т. Ермаш үгэ хэлэхэ. 20.25 — «Несколько интервью по личным вопросам» — уран hайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Революциин туужанууд». 23.20 — Волейболоор уласхоорондын мүрысөөн. Түгэсхэлэй бүлэг. Эрэшүүл. 23.50 — **«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».**

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Үхибүүдтэ — фильм. «Приключения Электроника» (2 с.). 14.05 — «Москва шадар болоhон уулзалганууд». 14.35 — Вертолёдоор ниидэлгын спортоор дэлхэйн чемпионат. 15.10 — «Поэт Леонид Мартыновай зохёон байгуулхы ажалай шатанууд». 15.50 — «Побег», «Превращения продолжаются», «Приключения трех слонов» — мультфильмнүүд. 16.45 — Уласхоорондын конкурсын лауреат Р. Хунц... наадана.

Улаан-Үдэ. 17.00 — ... тухай баримтата фильм. 17... — «Факел». Ажалай гурб...хи.

Орбита. 18.00 — «Дуун ...тэйл үлэдэг». 18.45 — «Ар... бүмбэгын» клубай шангай ...лөө».

Улаан-Үдэ. 19.45 — Сонос...нууд.

Орбита. 20.00 — РСФСР... габьяата артист Лев Лещен... ба ЦТ ба РВ-гэй оркестрэй ...церт. 21.00 — «Амгалан но... согты, багашуул». «Хэн б... хобши?». 21.15 — «Правда» ...зетын политическэ шэнж...шэ Ю. А. Жуковай улас...рондын байдал тухай хөөр... 22.00 — «Время». 22.35 ... «Странный отпуск» (3-дахи ...ри). 23.40 — «Хэтэ мүнхэ... шэнэ хото». 24.00 — Фут... «Локомотив» (М) — «Торп...» (Кутаиси).

Редактор Р. Б. ГАРМА...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21 информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-02461. Заказ № 197. Индекс 5901.